

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Carvén: MOR OCH BARN.

MORGONBRIS

* JULINUMMER 1929 *

25:te årg.

Nummer 7

Pris 25 öre

Några jämförelser mellan norsk och svensk barnavårdslagstiftning.

Av Sigrid Lundin.

I Holdo Edlings inledning till 1917 års barnlagar heter det:

Äktenskapsinstitutionen är för samhället av största vikt och betydelse. Att samhället uppmuntrar äktenskapet, men ställer sig avvisande mot de så kallade fria könsförbindelserna, är därför alldeles i sin ordning. Men det torde icke överensstämma med en sund rättsuppfattning att i detta syfte låta de utom äktenskapet födda barnen utsättas för lidanden såsom ett slags straff för föräldrarnas fel.

I Wieseners inledning till Barnelovene står det så här:

Den yderste konsekvens av den opfatning, at kjönsförbindelser utenfor egteskap er usedelige og ulovlige, vilde være at tilintetgjøre forbindelsens frugt, d. v. s. at ta livet av barnet. *Qui contra legem agit nihil agit.* Om ma end i äldre tid gik langt i at hjemsoge forældrenes synder paa børnene, gik man dog intetsteds saa langt. Barnet fik lov at leve. Men denne avvikelse trak andre efter sig.

Såväl de norska barnlagarna som de svenska avse att ställa de sämst ställda barnen under samhällets beskydd. De svenska barnlagarna, med alla sina förtjänster och alla sina fel, torde numera vara så väl kända av denna tidnings läsare att jag icke behöver redogöra för dem något vidlyftigare, men efter besöket i Oslo och studiet av den norska lagsamlingen, Börneloven och Pleieloven, kan jag inte undgå att ytterligare peka på något av det vi borde haft med.

Därmed vill jag icke heller hava sagt att de norska lagarna äro fullkomliga. Tvärtom! Hade de haft några av bestämmelserna i våra lagar, som påtagligt saknas där, så hade den norska lagstiftningen varit idealisk. Alltså, under förutsättning att de svenska lagbestämmelserna äro kända, utgår jag från den norska lagtexten och börjar med I kap. om barnets rättsliga ställning. Där heter det i första paragrafen att barnet står i samma rättsliga ställning till såväl fader som moder, att barnet kan få bära faderns namn redan från födelsen, men om det ej antages då, så bör det ske efter gällande bestämmelser om namnändring. Vi ha i den svenska lagstiftningen motsvarande bestämmelser, barnet kan få bära faderns namn, trolovningsbarn, om modern

det medgiver och icke trolovningsbarn om båda föräldrarna det medgiva. Denna namnändring kan, enligt svensk lag, göras när som helst, utan att lag om namnändring behöver tillämpas. Våra trolovningsbarn intaga alltså samma ställning som de norska barnen i gemen, medan våra icke trolovningsbarn äro likställda med de barn som, enligt norsk lag, hava "bidragspliktiga". Vi sakna detta begrepp i svensk lag, eftersom vi endast erkänna det biologiska faderskapet. Såväl avtal som domstolsutslag medgiva begreppet kan vara fader, men det gäller dock bara en icke flera. Angående uppfostringsbidrag och vårdnad äro bestämmelserna enahanda, men i norsk lag är uttryckligen sagt ifrån att den av föräldrarna som har barnet i sin vård fullgör sin andel av uppfostringsbidraget. Den andre är skyldig att bidraga med penningar. Om ingen av föräldrarna har vård om barnet skola båda bidraga med pengar. Här i svensk lagstiftning äro inga bestämmelser angående mödrarnas o villkorliga bidragsplikt. Tusentals utomäktenskapliga mödrar underlåta att med ett öre bidraga till sina utomäktenskapliga barn emedan faderns bidrag helt täcker omkostnaderna för barnets underhåll. Som en naturlig följd därav står barnet utan resurser om barnafaderns bidrag upphör, genom dödsfall eller annan anledning. Även om de kunna bidraga till barnet under goda tider, anse de det icke vara nödvändigt att spara en slant för barnets räkning, ja, jag har exempel på att mödrar, som direkt av barnets

fader mottaga medel för barnets räkning, stoppa överskottet i egen ficka och förbruka det för egen räkning.

Liksom i svensk lag kan moder tre månader och redan tidigare före barnets födelse vända sig till den som sköter sådana angelägenheter, i Norge bidragsfogden, för att uppgiva vem barnafadern är och få ordnat för sig. Falsk förklaring om vem barnafadern är och medverkan därtill straffas med böter eller fängelse upp till två år.

De utomäktenskapliga mödrarna i Sverge kunna ostraffat besjåla sina barn på faderskap och underhåll och genom sin uraktlåtenhet att uppgiva barnfaderns namn, ställa sina barn utan försörjningsmöjligheter. Gång efter annan kan en barnavårdsman vilseledas, söka efter uppiktade eller oåtkomliga personer för att söka fastställa faderskapet medan barnets moder och fader göra gemensam sak då det gäller att komma undan. Här är det icke straffbart, men borde vara det. De olyckliga stackare, som icke kunna uppgiva en barnfader, äro här icke inräknade.

Särskilt demokratiskt och behändigt är fastställandet av faderskapet enligt den norska lagen. Den uppgivne barnfadern underrättas av bidragsfogden, som här har samma arbete som barnavårdsmannen i svensk lag. Om han erkänner faderskapet har han att avgiva muntlig förklaring och om han icke erkänner, måste han väcka rättegång inom fyra veckor (anleggesak). Förlikning tillåtes icke sedan rättegång är inledd. Givetvis blir det betydligt lättare att fastställa faderskapet med detta enkla förfaringssätt än här, där man ibland har rena okynnesrättegångar. En sådan har helt nyligen i ett av vissa fall slutdömts i hovrätten, där barnfadern erkände faderskapet, samförstånd angående betalningen hade uppnåtts, vittnen som kunde styrka tidpunkten för kontraherens omgång fanns, men barnfadern det oaktat vägrade underskriva erkännande, emedan han fordrade att

Innehållsförteckning:

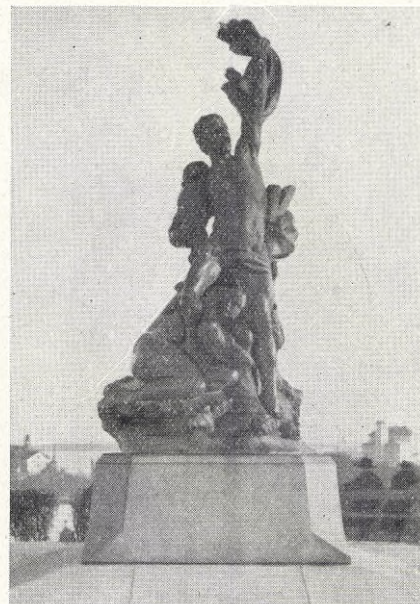
- Några jämförelser mellan norsk och svensk barnavårdslagstiftning* av Sigrid Lundin.
Dagarna fyra i Helsingfors av S. V.
När Storbritannien väljer av V.
Från riksdagen intet nytt av Henning Thylin.
En revolutionär kvinnas hjältesaga av Astrid Forsberg.
Tavlan av Goya av Sonja Aminoff. (Följetong.)
 Notiser. Klubbrev m. m.

barnmodern skulle med ed bekräfta hans egna uppgifter. Vare sig rådhusrätten eller hovrätten gick med på denna edgång. Ett annat exempel. Det händes gång efter annan att stämning måste uttagas å barnfäder sedan de ingått äktenskap med barnets moder. De vägra i envis istadighet att på något sätt legalisera barnet, emedan de tro att det icke behövs. Så får man här i Sverige uppleva att en äkta man stämnes att svara inför rätten angående faderskap till sitt före äktenskapet födda barn med sin hustru, emedan han icke vill skriftligen eller till pastorsämbetet giva erkännande därom. Hur lätt hade icke varit att få faderskapet fastställt enligt norsk lag.

Enligt norsk lag har bidragsfogden rätt att hos banker och arbetsgivare infordra uppgifter om barnfader och bidragspliktiga ekonomiska förhållanden. Här få vi icke ut något genom indrivning på annat sätt än införelsvägen och för utmätning fordras domstolsutslag även där avtal finnes. Arbetsföreläggandet, som infördes i svensk barnavårdslagstiftning 1926, har Norge haft från början.

Till sist ber jag få peka den rättvisa norsk lagstiftning visar i fall, där det allmänna får sörja för barnet. Om faderns bidragsplikt är satt till 150 kronor om året och han ej kan betala mer än 100 kronor, så anses det att han åtnjuter understöd av försörjningsväsendet, om modern utfår 50 kronor, icke modern eller barnet, som i svensk lagstiftning. Den av föräldrarna, som underlåter att fullgöra sin försörjningsplikt och för vars skull det allmänna måste ingripa, eller på känd svenska, fattigvård måste anlitas, anses vara den understödstagande. Förvägs söka socialdemokratiska kvinnor rätta till den orättvisan i svensk lag-

stiftning. Mödrar, som med stora uppoffringar draga fram sitt utomäktenskapliga barn, men, som på grund av en, många gånger, endast tredskande och liknöjd barnfaders försumlighet måste begära fattigvårdens bidrag för att få det att gå ihop, betraktas som understödstagare, hindras förvärva ny hemorts rätt och tvingas i ett nytt samhälle att skuldsätta sig själva och sin hemortskommun på det mest betungande sätt ifall de måste anlita den allmänna sjukvården under den tid de stå i hemortsrättsförhållande till annan än vistelsekommunen. De kunna icke erhålla hjälp hos någon institution utom fattigvården emedan man ej vill hjälpa dem att vinna hemorts rätt i den nya kommunen, där de betraktas som icke önskvärda. Men den försumlige barnfadern, som icke har vården om barnet, som icke har bekymmerna för det, kärleken till det och kampen för brödet, går fri från alla sådana trakasserier! Den som icke är skuld till fattigvårdsbehovet bör icke betraktas som understödstagare. Med denna reflexion må det tillåtas mig att avsluta min lilla jämförelse mel-

Helsingfors: Monumentet De skeppsbrutna.

lan norskt och svenskt i barnavårdslagstiftning.

Proletärdiktning av Martin Koch. Tidens förlag. Pris 1 kr.

Författaren skärskäddar i denna bok, å ett hundratal sidor, dels vad titeln anger, men även en del andra ting, i olika uppsatser. Den språkdräkt han här använder kännetecknas av en skarp tillspetsning, uddig och vass, dock med en underton av överseende godmodighet.

För mindre erfarna adepter på författarbanan än bokens förf., bör det finnas mycket av lärorikt intresse å det område det här närmast gäller, liksom den väcker andra läsares intresse på ena eller andra sättet beroende på den läsandes inställning till det ämne förf. käserar över.

Förf. analyserar kort-hugget och drastiskt så intressanta ämnen som språk, stil, komposition etc., men också, som nämnts, en hel del annat aktuellt.

Snarast skulle man väl vara frestad rubri- (Forts. å sid. 5.)

Frun själv

sköter numera i långt större utsträckning än förr ensam sitt hushåll. Därvid är hennes största bekymmer, att hon genom ständig beröring med vatten — än kallt, än varmt — får sina händer röda, nariga och förstörda. Möjligheterna att råda bot för detta onda finnes dock. MANIOL är ett preparat, som under alla omständigheter förmår hålla huden vit, mjuk och elastisk.

MANIOL

Namnet GAHNS är en garanti för förstklassigt fabrikat.

Dagarna fyra i Helsingfors.

Miina Sillanpää. Förbundets ordf.

I fyra dagar varade Finska socialdemokratiska kvinnoförbundets kongress.

Dagar bräddade av kongressarbete, föreläsningar och studiebesök. Kongressen hölls i det storstilade Folkets Hus. Salen var festligt smyckad, ljus och trevlig, med öppna fönster hela dagarna åt en stilla gata. Det var första gången som vårt förbund gästade de finska kamraterna och vi blevo hjärtligt mottagna och varmt omhuldade hela tiden. Alla voro vänliga och glada mot oss och sökte på alla sätt hjälpa oss över de språkliga svårigheterna. Vi kände oss därför hela tiden vara hos verkliga soc.-dem. kamrater.

Dagordningen var diger och hur allt kunde medhinnas är ännu en gåta. Men förberedelserna voro goda och ombuden mycket vederhäftiga och målmedvetna. Sällan svävade någon talare ut i det "blå", men talen voro icke fördenskill slätstrukna eller temperamentslösa. Tvärtom. De flesta ombuden voro också säkert kongressvana och visste hur man skulle hushålla med tiden. Det var också förbundets 12:te kongress. Förbundet bildades redan 1900.

Arbetsprogrammet omväxlade för varje dag med föredrag, kongressfrågor och besök på sociala inrättningar, skolor, utställningar, muséer och kooperativa fabriker. Föredragen omfattade tuberkulosvården, kvinnlig yrkesutbildning, huslig ekonomi och fredsfrågan. De flesta av de soc.-dem. kvinnliga riksdagsledamöterna voro inledare i olika riksdagsfrågor, såsom i frågan om moderskapsförsäkring, sjukförsäk-

Helsingfors Tjänarinneförenings Vilohem: Lepopirtti.

ring, barnavårdslagstiftning, ålderdomsförsäkring, nykterhetslagstiftningen m. fl.

De frågor som dessutom tilldrogo sig större uppmärksamhet, var förbundsstyrelsens förslag om upprättandet av ett hem för barn och mödrar, vid vilket utbildning av barnsköterskor till barnhem kunde ske, samt valpropagandan. Debatten i den senare frågan blev, som man kunde vänta, särdeles livlig, då nu valen till riksdagen stå för dörren. Barnverksamheten inom nykterhetsrörelsen är även ett område, inom vilket kvinnoklubbarna nedlägga ett energiskt arbete och i kongressens uttalande uppmanas de därtill att även söka få fram upplysning om vilken betydelse denna verksamhet har även för det socialdemokratiska partiet.

Redan vid kongressens öppnande, i det hälsningstal förbundets ordf., Miina Sillanpää, höll, fingo vi en känsla av att vårt finska systerförbund arbetar något annorlunda än vi. Rent organisationsmässigt och i det politiska och sociala upplysningsarbetet arbeta vi lika, men våra kamrater på andra sidan Bottniska viken ha på sitt program tagit upp en del praktiska problem. F. n. ha de två fast anställda talare och instruktörer, en i huslig ekonomi och husligt arbete och en i barnavård, som resa över hela landet, vilket ger förbundet en god auktoritativ ställning ute i landet. Till denna verksamhet erhåller förbundet stats-

anslag. Dessutom arbeta de flesta klubbar på upprättande av sommar- och vilohem. Till kongressen hade samlats 62 ombud och gäster från partiet, soc.-dem. ungdomsförbundet, nykterhetsförbundet, bildningsförbundet och Sv. soc.-dem. kvinnoförbundet. Som förut blivit omnämnt öppnade den även hos oss så väl kända Miina Sillanpää (Europas första kvinnliga minister), kongressen. I sitt hälsningsanförande erinrade hon om att deras medlemsantal är mindre än hos oss och även deras tidning har mindre spridning. Medlemsantalet är 2,300 i 85 kvinnoklubbar. Men ifråga om kvinnliga ledamöter i riksdagen stå de framom Sverige, då de på 60 soc.-dem. ledamöter ha 9 kvinnor, vilket helt naturligt föranledde oss att erkänna vår svaghet i det avseendet och även tillägga att procentuellt sett mot invånareantalet är medlemssiffran lika god som hos oss i förbundet.

Efter öppningshögtidigheterna övergick man omedelbart till behandling av verksamhetsberättelsen.

Styrelsen fick fint betyg och full och tacksam ansvarsfrihet för sin verksamhet under kongressperioden. Det som vållade en stunds debatt under verksamhetsberättelsens behandling var frågan om en organisationsform, som tillämpas i trakter med liten befolkning, nämligen att till en arbetareförening anslutna kvinnor, där de voro så få och lokala svårigheter lade hinder i vägen för bildandet av en kvinno-

klubb, dessa kvinnor kunde bilda en sektion till arbetareföreningen och för en mycket ringa avgift tillhöra kvinnoförbundet. När de vunnit större tillslutning skulle klubbar bildas. 8 sådana avdelningar tillhöra nu förbundet. Flera uttalade sin farhåga för att sektionsbildande skulle förhindra bildandet av klubbar, men efter upplysningar från förbundsstyrelsen beslöt kongressen icke göra något uttalande emot denna organisationsform.

Toveritor (Kamraten) blev också föremål för några erinringar. De voro egentligen mycket nöjda med tidningens redigering och Hilda Seppälä, dess redaktör, fick många bevis därpå, men det fanns, precis som hos oss, en del som trodde det skulle gå bättre att få tidningen spridd, om innehållet blev mera allmänt, mindre politik och mera av nöjesläsning och hushållsrecept i den. Intet uttalande i sistnämnda riktning vann kongressens bifall.

Firandet av den internationella kvinnodagen hade under året tilldragit sig större uppmärksamhet genom anordningen att utbyta talare med Estland. Sådant utbyte önskade kongressen skulle ske även med andra länder och således även med Sverige. En annan anordning, som också gillades var att förbundsstyrelsen till kvinnodagen föranstaltat om försäljning av en liten blomma.

Till kongressen anlände många telegram, bland vilka märkas från Soc. internationalen och Estlands soc.-dem. kvinnor.

Till ordförande valdes Miina Sillanpää enhälligt med acklamation.

Till den övriga styrelsen valdes: Hilda Seppälä, som av styrelsen sedan omedelbart utsågs till sekreterare och redaktör för Toveritor, Lyyti Takki, Olga Toinio, Anna

Aalto, Aina Pettersson och Anné Hontari.

Kongressen avslutades med en animerad fest å Tjänarinneföreningens hem, över vilket vi förut haft redogörelse i Morgonbris, och vars ordf. och drivande kraft Miina Sillanpää är.

För de ombud som voro kvar dagen efter kongressen, lördagen den 1 juni, företogs en färd ut till samma förenings vilo- och sommarhem Lepopirtti. Ett verkligt storslaget och i allt utomordentligt hem för trötta arbeterskor, ty även andra arbeterskor än tjänarinnor få komma dit. De senare ha dock en särskild förmån, nämligen en mycket låg inackorderingsavgift. Hemmet är beläget en sex mil utanför Helsingfors i en vacker och väl odlad bygd. Hemmet har två präktiga byggnader och kan taga emot minst 60 gäster åt gången. Det är även öppet året om.

Till detta hem är också Miina Sillanpää initiativtagaren och ledaren.

Hilda Seppälä. Förbundets sekreterare och tidningens Toveritors redaktör.

Den som skriver dessa rader har haft förmånen att få vistas där en tid och kommer länge att minnas de goda, lugna dagarna där. Det är svårt att beskriva vad som gjorde det så trivsamt, men säkerligen var det den stora trygga och lugna enkelheten och rättframheten hos så-

väl gästerna som ledningen och personalen som i första hand bidrog därtill och sedan hemmets utomordentliga läge och skötsel.

När dessa rader skrivs har det inte givits tillfälle se något av kvinnoklubbarnas hem, men innan hemresan anträdades kanske även det lyckas. En hjärtlig hälsning och tack till de finska kamraterna för goda, innehållsrika och glädjefyllda dagar hos dem.

S. V.

(Forts fr. sid 3.)

cera författarens funderingar som olikartade pedagogiska kåserier med en avsiktligt vald språkdräkt av självmedvetenhet, stundom i sin berömvärda stramhet avbruten av artistiskt förtroliga vårdlösheter — och en del rätt vågade uttryck fällda sådär en passant.

V.

Väderbiten

När solljuset fått verka på Er hy en tid efter den långa solfattiga årstiden får hyn en friskare färg. Detta är klädsamt till en viss grad, men hyn får ej bli "väderbiten". Då åldras den lätt och blir sträv.

Ett litet tunt skydd av Amarant Snöcream var gång innan Ni går ut det är allt som behövs för att bevara hyns friskhet. Men kom ihåg att hyn som skall skyddas måste vara ren. Den som går till sängs med porerna fyllda av damm, smuts och puder kan aldrig begära en klar hy. Försumma aldrig någon dag Amarantmetoden — hyns rengöring med Amarant Coldcream på kvällen. Det är grunden för all hudvård. Kom ihåg att en ren hy är alltid en vacker hy.

amarant

TILLVERKARE:

A. B. OXYGENOL

Coldcream
-nattcream-

Snöcream
-dagcream-

När Storbritannien väljer.

Margaret Bondfield. Engelsk arbetsminister.

Då det brittiska öriket den 30 maj gick till val hade hela den politiska världen sin spända uppmärksamhet riktad därpå.

Som väl aldrig tillförne ägde detta val de stora möjligheternas vida perspektiv, samtidigt som stor ovisshet rådde huru de över fem miljoner nytillkomna kvinnliga väljarna skulle inverka på valets utgång.

Alla förhandsberäkningar voro därför mer problematiska än någon sin förr vid ett nyval.

Skillnader emellan ett nytt engelskt parlamentsval och ett dylikt inom andra stater ligger ju däri, att det förra är betydelsefullt för hela världen på ett helt annat sätt än övriga större länders val. Därför knyter sig givetvis intresset så mycket starkare från alla delar av världen till den politiska vindriktningen på britternas öar, framför allt just nu.

Utgången av valet är ju genom dagspressen känd för alla denna tidnings läsare.

Av 28,072,795 valberättigade voro 13,280,982 män och 14,791,813 kvinnor.

Av de uppställda 1,728 kandidaterna voro 69 kvinnor. Således ungefär 4 proc. Av de 615 valda underhusledamöterna äro 13 kvinnor. Proportionen för kvinnornas vidkommande blir här ännu mindre, endast något över 2 proc. valda kvinnor.

De uppsatta kvinnliga kandidaterna fördelade sig med: 30 för arbetarepartiet, 25 för de liberala, 11 för högern och 3 för kommunisterna. Av dessa valdes inom respektive partier: för arbetarepartiet 9, för de liberala 1 och för högern 3.

Då detta skrives återstå några

mandat, som senare komma att utses av olika engelska universitet enligt äldre bestämmelser, men dessa få mandat inverka ju ej nämnvärt på slutresultatet, möjligen någon mandatförskjutning till högerens favör.

De siffror vi här angiva äro hämtade ur Times speciellt utgivna valnummer den 1 juni.

Av de röstberättigade deltog 22,390,073, utgörande 79.2 proc. av väljarkåren. Förra valet, 1924, var deltagandet 80.6 proc. — som synes ha de nytillträdande unga kvinnorna begagnat sin rösträtt lika talrikt som övriga medborgargrupper, att döma av dessa båda jämförda procenttal.

Hur mandatfördelningen för de olika partierna — med undantag för de ännu ej utsedda från universiteten — utföll är ju förut känt genom dagspressen. För närvarande räknar arbetarepartiet 287, högern 252, de liberala 54 och s. k. oberoende 6 representanter i det nya underhuset. Återstå då detta skrives 16 representanter, enligt vad förut omnämnts från universiteten, med undantag av något mandat, som på grund av kandidatens dödsfall dagen före valet senare förrättas.

Som kanske erinras räknade det upplösta underhuset 397 höger, 160 av arbetarepartiet, 46 liberala och 1 kommunist. Som en kuriositet kan man beteckna den senares politiska mantalsskrivningsort. Kommunisten, den bekante mr Saklatvala, är en förmögen indier, sedan flera år bosatt i London, son till en stor indisk fabrikant och mångmiljonär.

Det är ett helt annat politiskt intresse och därför också livligare anslutning till valen till parlamentet i England, och för övrigt i de flesta av de europeiskt inställda demokratiska länderna, än vad vårt land brukar pretera. Vi äro så valtrötta att vi i allmänhet ej uppnå mer än 50 proc. valdeltagare, under det att de flesta ovan antydda länder i regel kan mobilisera upp 75 till 80 proc. och däröver.

Som ett intressant, nästan rent familjärt, inslag av valets resultat kan i förbigående erinras om att samtliga tre partiledare få flera familjemedlemmar med sig i det nya underhuset. Så blev Mac Donalds äldste son vald. Lloyd Georges får följa med både son och dotter, den senare den enda liberala kvinnan som valts.

Dr. Marion Phillips.

Baldwin träffar också en son i det nya huset, ehuru som politisk motståndare; denne är nämligen sedan åtskilliga år ivrigt verksam inom arbetarepartiet. För övrigt är det en hel del, som komma från samma familj. Så t. ex. arbetarepartiets sekreterare, Henderson, som får två söner i sällskap. Även man och hustru följas åt, t. ex. sir Oswald Mosley med fru. Den senare, som en del torde känna till, dotter till den för något år sedan avlidne lord Curzon, som ansågs — i varje fall ansåg sig själv — som rikets främste aristokrat! Vida förnämligare än kungahusets medlemmar. Med anor många hundra år tillbaka i tiden. Ändå fick han uppleva det hårda slaget, att både dottern och svärsonen blevo ivrigt verksamma socialdemokrater!

Det är en intressant iakttagelse man f. ö., i synnerhet vid detta val, kan göra då man närmare studerar de olika valkretsarnas kandidater. Man erfar då huru söner, i vissa fall även döttrar, till konservativa föräldrar mycket ofta gått till arbetarepartiet där de vid detta val på många ställen kandiderat men i flertalet fall som menige arbetat för dess seger.

Då detta skrives råder ovisshet om huruvida regeringen skall demissionera eller ej. Detta blir ju dock sport innan Morgonbris' läsare erhålla detta nummer.

De två fundamentala frågorna: världsfredens trygghet och den svåra arbetslöshetens lättande komma i varje fall att röna påverkan på ett helt annat vis än hittills, därför kan man med visshet utgå.

Framstegsarbetet i världen har fått så att säga litet bättre luft under vingarna, säkrare förutsättningar till ernående av positiva resultat genom detta val.

Lär er att tala vackert

Vilken ovärderlig charm kan ej en melodisk och dämpad röst äga, men hur många kvinnor är det väl, som inse detta? Inte många, att döma av det sätt, varpå det nu för tiden talas. Det tycks uteslutande vara äldre damer, som förstå konsten att behärska sin stämma, men orsaken är förmodligen den, att då dessa kvinnor voro unga, lade man mer vikt på röstens välljud. Man uppfostrades till att tala vackert, lika väl som att gå, stå och sitta vackert och graciöst.

Men låt oss nu lägga märke till, vilket intryck olika kvinnoröster göra på en, ända från scenens damer till skurgumman, och fråga er sedan, vad det är, som verkar tilldragande eller fränstötande. Efteråt skall man uppmärksamt lyssna på sin egen röst och kritisera denna, pröva sig fram, tills idealet är nått. Det är naturligtvis inte lätt, och det tager tid, men det är mödan värt, ty en melodisk röst kan ofta verka mycket mer förtrollande än rent yttre skönhet. Sarah Bernhardt vann sina segrar först och främst tack vare sin härliga röst. Under det en vacker röst ofta är en naturens gåva, är det ej något tvivel om, att man genom självbehärskning och energi kan uträtta stora ting.

Nu för tiden tycks det vara modernt att tala i en klar, hög tonart utan minsta nyantering, och användningen av slang gör naturligtvis ej talet bättre, då språket därigenom blir enformigt och oskönt. Samma vändningar användas vid varje tillfälle, upp- och nedått i oändlighet, tills nya uppfunnits.

Och ändå skulle ju ens tal just vara ett av de få sätt, varpå man gör sin personlighet gällande, allt annat är så oändligt lika och monotont i vår tid.

En djup, mjuk röst med klart, kanske litet långsamt uttal verkar i regeln mest sympatisk, men naturligtvis är detta mer eller mindre individuellt. Man skall studera sin egen röst och sedan avgöra, vilken tonart, som gör den vackrast.

Tala emellertid alltid tydligt, antingen rösten nu ligger högt eller lågt, och antingen man talar allvarligt eller animerat. Det finns ingenting, som verkar så tröttande på åhöraren som att jämt behöva anstränga hörseln för att uppfånga, vad som blir sagt.

Försök alltid att tala mjukt. Låt aldrig rösten bli hård och skorrande eller pipig och hes, något som för övrigt ofta blir en följd av att tala för fort och slarvigt. En röst kan vara hög eller djup utan att samtidigt lida av dessa brister. Det beror helt enkelt på självbehärskning och träning.

Mycken rökning verkar skadligt på rösten, särskilt om man har sensitiv hals, och vill man ha en vacker röst, skall man helst undvika att röka eller i alla fall göra det med måtta. Om man har tendens till att bli hes och få ont i bröstet i en särskilt kall eller rökig atmosfär är det förständigt att ha med sig någon slags pastiller, som klara rösten. Alla skådespelerskor måste taga sådana hänsyn, helt enkelt därför att en klar röst är en betingelse för dem. Men varför skulle ej även andra iakttaga liknande förhållningsregler.

Nu får man naturligtvis ej gå till den motsatta ytterligheten och alltid tala i en och samma tonart, ty en alldeles monoton tonart är oändligt tröttande. Låt rösten

**Värd
sin vikt i guld**

men Ni får den gratis hos närmaste handlande eller från A.-B. Hugo Österberg, Stockholm 16. Med Rumford receptbok (utarbetad av Sveriges främsta husmodersexpert, Dr. Ida Norrby) och Rumford bakpulver kan Ni åstadkomma underverk i god och ekonomisk hembakning. Men ett oeftergivligt villkor är, att Ni använder »det hälsosamma fosfatbakpulvret» — världsmärket sedan 1857 —

RUMFORD

stiga och falla helt naturligt och ändå utan överdrift. Försök ej att för främmande anlägga ett helt annat och konstlat sätt att tala på för att sedan tala värdslost hemma. På det viset kommer sällskapstonen bara att låta onaturlig och affekterad. Blott när man gjort den behagliga talstämman till sitt eget naturliga sätt att tala på, kommer den att verka charmerande.

Vad skrattet beträffar, finns det många tilltalande sätt att skratta på men tyvärr ännu fler fränstötande. Att skratta för högt och gällt är lika fult som att fnissa. Båda delarna verka tarvligt. Ett kacklande skratt är lika fult, men härvidlag gör övningen mästaren. Man måste energiskt försöka att göra sitt skratt lika diskret och melodiskt som sin talstämma, ty man blir så oändligt besviken då man träffar en kvinna, som man först finner särskilt sympatisk, men som fullständigt mister charmen, så snart hon öppnar munnen.

Vårt tungomål blev oss vapen och verktyg. Vi höra dess klang av stål i vår lag, dess klang av silver i vår andakt; dess malmklocka har tonat över vardagens id; dess guldsträngar ha sjungit över festdagens fröjd. Det har blixtrat som svärd till rättens försvar; det har lyst som krona över de stora stunderna i folkens liv.

Ellen Key.

C. Penn: En sommarafton.

Från riksdagen intet nytt.

Socialdemokraternas krav på ny försvarsutredning avslogs.

Kravet på en förnyad omprövning av vår försvarsfråga, ursprungligen rest av den sista socialdemokratiska partikongressen och vid årets riksdag framfört i form av en socialdemokratisk gruppmotion, blev icke av riksdagen bifallet. För en sådan ny undersökning, motiverad både av krigsteknikens utveckling i luft- och gaskrigets tecken och av vissa tendenser till svårigheter att få militärbudgeterna att följa den ursprungligen beräknade kurvan, röstade hela det socialdemokratiska partiets riksdagsrepresentation. Mot den förut-sättningslösa utredningen röstade icke blott högern och bondeförbundarna utan jämväl, med några få undantag, de folkfrisinna- de representanterna.

Man har svårt att avgöra, vad som är mest ägnat att väcka förvåning: högerns hållning eller folkfrisinna- de. Högern har ju ingalunda visat sig särdeles mån om att värna om 1925 års försvarsbeslut, och i själva verket restes under den senaste valrörelsen även från högerhåll starka röster för en ny försvarsutredning. Det ligger i sakens natur, att man på den kanten uteslutande haft i åtanke en utbyggnad och förstärkning av vår militärorganisation. Socialdemokraterna togo ju sikte på någonting annat. Även frågan om militärväsendets ändamålsenlighet över huvud taget skulle vid den begärda utredningen ställas under omprövning. Tanken har naturligtvis på högerhåll verkat avskräckande. Men då den begärda utredningen förutsattes bli förut-sättningslös och allsidig, borde även högerele- menten ha kunnat låta sina betänkligheter försvinna. Skulle den tänkta utredningen ha överlämnats åt representanter för de olika poli- tiska riktningarna i riksdagen, skulle ju, alldenstund utredningen förutsattes bli allsidig och förut- sättningslös, de grupper, som önskat en förstärkning av vår militärorga- nisation, ha fått tillfälle att inom utredningen utveckla alla sina skäl härför och låta dem brottas med ar- gumenterna från övriga menings- riktningar ända ned till dem, vilka önska — för första gången — skär- skåda vårt försvarsproblem utifrån Hörups bekanta sats: Vad kan det

nytte? Tror man själv fullt och fast på styrkan i egna positioner, så före- faller rädslan att låta dessa vägas mot vad den motsatta riktningen kan prestera en smula misstänkt. En sådan rädsla visade högern.

De folkfrisinna- des position vid årets behandling av försvarsfrågan blir man inte riktigt klok på. Det folkfrisinna- de huvudorganet har ju länge gett uttryck åt den meningen, att krigsteknikens utveckling sedan försvarsbeslutet 1925 fattades delvis gjort 1925 års försvarsordning en smula antikverad. Den meningen har hävdats icke med tanke på att kunna få till stånd en nationens kraftansträngning för att "moderni- sera" vår militärorganisation och anskaffa "tidsenliga" militärred- skap. I friskt minne är Svenska Morgonbladets mycket kyliga kom- mentar mot dåvarande försvarsmi- nister Roséns avvisande hållning gentemot det vid slutet av fjolårets riksdag av socialdemokraten Lind- berg i form av en interpellation framförda kravet på en ny omprö- vning av vår försvarsfråga med hän- syn till "krigets nya skepnad" och med syfte att låta jämväl avrust- ningsståndpunkten för första gån- gen komma under en allsidig och förut-sättningslös prövning. Man hade därför väntat, att i Carl Gustaf Ek- mans och Gustaf Roséns armé det Morgonbladistiska tänkesättet skulle ha trängt sig icke blott djupt ned utan även nått upp till dem, som i den lagstiftande församlingen repre- sentera landets folkfrisinna- de. De folkfrisinna- de representanternas röstning när riksdagen behandlade den socialdemokratiska gruppmotio- nen visar, att man på den punkten misstagit sig. Visserligen kunde icke de folkfrisinna- de låta bli att er- känna, att tiden ridit fort sedan försvarsbeslutet 1925 fattades, men likväl ville man icke vara med om att granska det som man själv icke fann hålla måttet. Det återstår att se, huruvida i det långa loppet de folkfrisinna- de skola kunna undgå att förena sig med socialdemokraterna med kravet på en ny försvarsom- prövning. Man tager inte miste om man säger, att aldrig tidigare har ett sådant krav burits upp av en så stark folkopinion ute i landet, och

det märkliga är, att opinionen skurit igenom partilinjerna. Än tycks dock icke vinden ha blåst så stark, att de folkfrisinna- de ledarna hunnit rätta sin kurs efter densamma.

Politiken är full av konstigheter, som vanligt folk torde ha svårt att förstå det fina i. Kravet på en ny utredning i försvarsfrågan avslogs i riksdagen trots att ingen av riksdagens partier känner sig tillfreds- ställd med den existerande försvars- organisationen! Högern underkän- ner den, bondeförbundet likaså, so- cialdemokraterna — den största av de båda grupper, som dikterade be- slutet 1925 — vill visserligen värna om denna försvarsordning om det göres försök att utbygga densamma så att ramen från 1925 spränges, de folkfrisinna- de erkänna också, att militärutgifterna inte riktigt följt den ursprungligen beräknade kur- van nedåt och att mycket av vad vi kalla våra försvarskrafter med hän- syn till den nyaste krigstekniska ut- vecklingen är av minimalt värde — och likväl avslår riksdagen kravet på en ny omprövning av frågan! Utöver ett fåtal frisinna- de och so- cialdemokraterna var det endast libe- ralerna, som höjde röster för ett bi- fall till utredningskravet. Motive- ringen härför var dock en annan än socialdemokraternas. Alldenstund, menade liberalerna, det största av de partier, som dikterade beslutet 1925, icke längre helt håller på sitt verk, så bör en sådan jämväl av an- dra partier, låt vara med andra ut- gångspunkter, åtrådd ny omprö- vning i militärfrågan icke tillbakavi- sas. Kanske får man inom en icke alltför avlägsen framtid uppleva, att högern med all Gewalt söker värna om 1925 av högern så förkättrade och grundligt underkända försvars- ordning.

Vid årets riksdag inskränker sig emellertid icke socialdemokraternas insatser evad det gäller militärfrå- gan till att ha framfört kravet på en ny försvarsutredning. Samtidigt som partiet gick i elden för en ut- redning om det ändamålsenliga i be- stående försvarsordning fick partiet slåss för att värna samma militärorga- nisation! Självfallet gällde det att värna om 1925 års försvarsbeslut gentemot försöken att spränga dess

ram och höja kostnadsiffrorna. Sedan försvarsbeslutet 1925 fattades ha militärbudgeterna för varje år minskats. Det har rätt delade meningar om takten i denna minskning, men att en minskning år från år sedan 1925 har ägt rum, har ingen vetlig människa kunnat bestrida. Den av Lindmanska regeringen vid årets riksdag presenterade militärhuvudtiteln innebar ett försök att avbryta militärutgifternas nedåtgående kurva för att i stället låta kurvan beskriva en uppåtgående riktning. Högerregeringens militärbudget var sålunda i runt tal 4 miljoner kronor dyrare än den nu löpande budgetens militärhuvudtitel, medan däremot motsatsen bort vara fallet därest 1925 års beslut regelmässigt skall gå i lås. Det ligger i sakens natur, att socialdemokraterna i riksdagen inte stillatigande velat åse sådana försök att faktiskt sabotera nedrustningsbeslutet. Hur än meningarna skiftat inom partiet rörande omfattningen av det steg, som togs 1925 och om takten nedåt för militärbudgeten — om den saken har inom partiet rätt full enighet, att varje försök att på nytt pressa militärutgifterna i höjden måste avvisas. I denna strävan kunde socialdemokraterna påräkna stöd av bundsförvanten i försvarsbeslutet 1925: de folkfrisinna. Något annat skulle ha varit otänkbart. Den Malmbergiska militärbudgeten såg därför ut på ett helt annorlunda sätt när den gått igenom statsutskottets skärseld än dessförinnan. Slutresultatet sedan kamrarna behandlat försvarshuvudtiteln blev också, att regeringsanspråken skruvats ned med ej mindre än i runt tal 5 miljoner kronor. Därigenom icke blott undgicks höjningen jämfört med den nu löpande riksstatens militärbudget, utan pressades densamma i runt tal 1 miljon kronor under densamma. Det ligger i sakens natur, att man på socialdemokratiskt håll gärna skulle ha sett att minskningen blivit kraftigare, men det visade sig icke möjligt att få ut mera av situationen. Vad som vanns var dock icke föraktligt. Minskningen skulle ha blivit större om man icke beviljat den frivilliga skytterörelsen anslag. Detta skedde för övrigt i år utan att man behövde, på grund av skiljaktiga kammarbeslut, anställa gemensam votering i anslagsfrågan. Något sådant har icke inträffat sedan 1922. I denna punkt står vårt parti utan stöd från det parti, som tillsammans med socialdemokraterna 1925 fattade ett beslut med syfte

Johan Sandler ur tiden.

En man föll på sin post. I detta fall är uttrycket även rent bokstavigt. Rektor Johan Sandler avled den 29 maj å Radiotjänsts studio, efter ett föredrag han där höll för A. B. F. Just som han slutat och skulle resa sig från stolen föll han livlös baklänges, träffad av hjärtförslamning.

Det var ett långt livs arbete ägnat åt svensk folkupplysning och folkbildning, redligt och outtröttligt, verksamt in i sista minuten för det

att minska folkhushållets utgifter till en improduktiv militarism. Det är dock icke obekant, att man även bland de folkfrisinna djupa led inte är särdeles förtjust i miljonrullning till det frivilliga skytteväsendet. Det återstår att se, hurvida denna opinion skall till slut växa sig så stark, att även partiets ledare bli tillräckligt lyhörda för folkets önsningar!

Kravet på en ny försvarsutredning föll sålunda i år. Men det föll framåt. Kravet kommer säkerligen att förnyas. Utvecklingen själv ger för varje dag som går detta krav knuffar framåt. En dag skall det göra sig gällande med sådan styrka, att det icke längre skall kunna avvisas. Det plägar gå så uti dylika fall.

Hening Thylin.

stora målet: ett upplyst, moget och självständigt folk, en sund vetgirig ungdom, som så hastigt avklippes.

Som känt var Johan Sandler de senare åren rektor för A. B. F:s studieverksamhet. Förut innehade han rektorsbefattningen vid Høla folkhögskola. Säkerligen erinra sig många av tidningens läsare den skarpa strid som från reaktionärt håll fördes mot denna skola på sin tid, i likhet med vad fallet var om Brunnsviks folkhögskola.

Rektor Sandler's gedigna personlighet har under flera årtionden varit en fullodig och värdefull tillgång för den svenska folkuppfostran å det område hans verksamhet främst ägnades åt inom densamma.

Trots sina 70 år var ynglingasinet lika oförbränneligt hos den bortgångne veteranen till det sista. Hans minne kommer att av många bevaras i tacksam hägkomst.

Krig eller Kultur.

Detta är titeln på en 230 sidor omfångsrik volym, som nyligen utkommit å Tidens förlag under redaktion av med. kand. Stig Holm och docent Axel Höjer. Priset är kr. 2: 50.

Utom de båda utgivarna, som i sina respektive uppsatser behandla Kriget som personligt problem och Krigets dödsryckningar, medverka: Kapten C. J. Brunskog med tvenne längre utredande artiklar betitlade: Den nya krigföringskonsten och Avrustningsproblemet. Lektor Ivan Pauli skriver över ämnet: Luftkrig och gaskrig. Doktor Nat. Beskow över: Kristendomen och kriget. Professor G. Westin Silverstolpe över: Kriget från ekonomisk synpunkt. Författarinnan Elin Wägner skriver under den allegoriska titeln: Repet och överrocken. Författarinnan Elisabeth Wærn-Bugge över: Kvinnorna och kriget. Redaktör Allan Vougt över: Arbetarklassen och kriget. Utrikesminister P. Munch (Köpenhamn) över: Säkerhet och avrustning.

Som synes har i detta arbete medverkat en rad av framstående, intresserade personer, med förutsättningar att inom var sitt område, som detta komplex innefattar, kunna bidra med vederhäftiga och sakligt belysande inlägg.

Då priset är så billigt borde förlaget kunna få förmedla massspridning av denna bok, som betyder ett verkligt kvalitetstillskott inom den upplysande litteraturen över samtidens viktigaste fråga.

En revolutionär kvinnas hjältesaga.

Vera Figner.*

Vera Figner 1912.

Vera Figners historia är en hjältesaga. Själv berättar hon enkelt och anspråkslöst i sina memoarer om sina öden och upplevelser. Hon betraktar sitt eget liv endast som en obetydlig droppe i den mäktiga ström, som ville spola bort det gamla heliga tsarriket för att framtinga ett nytt och bättre Ryssland. Men hennes egen historia hänger intimt samman med ryska revolutionens historia.

Vera Figner föddes 1852. Hennes föräldrar härstammade från gamla ryska adelsfamiljer. De voro duktiga och arbetsamma människor, som kunde lämna sina barn det bästa karaktärsarv. Järnhård disciplin och absolut underkastelse var faderns rättesnöre i uppfostran av barnen. Dessa ledo mycket under denna strängt militära anda. Först undervisades systrarna Figner enligt tidens sed i hemmet av guver-

* Vera Figner: Natt över Ryssland. Federativs förlag. Innehållande författarinnans memoarer.

Peter Pauls-fästningen.

nant. De lärde sig dansa, spela och tala franska. Sedan sändes de till "Institutet i Kasan", en skola för aristokratiens döttrar, där dock modernare och mildare uppfostringsmetoder praktiserades. Vera Figner var till sin begåvning och hela livsinriktning mycket intellektuellt inriktad, mera intellektuell än praktisk. Under det sexåriga uppehållet

i institutet kom hennes studiebegåvning till sin rätt, och hon beslöt sig för att fortsätta studierna. Verkligheten var Vera Figner fullständigt främmande, då hon efter de sex pensionsåren trädde ut i världen. Ehuru hon stod fullständigt främmande för tidens sociala och politiska idéer, längtade hon dock efter att uträtta något i världen och drömde om en social verksamhet. Genom polska släktingar vaknade hennes intresse för frihetsrörelserna i Polen. Vera visste inte riktigt, vad hon skulle ägna sig åt, tänkte den ena gången på att bli skådespelerska, den andra gången på att bli folkskollärarinna. Då såg hon i en tidskrift en notis om att den första ryska kvinnan hade diplomerats som doktor i medicin och kirurgi vid universitetet i Zürich, och med ens stod det klart för henne, att hon ville bli läkare.

Hennes beslut stötte naturligtvis på motstånd hos föräldrarna. De sökte i stället intressera Vera för sällskapslivet. Och på en bal träffade hon en ung man, Alexej Viktoro-

vitsch, som var jurist och var inne i tidens liberala strömningar. Han förstod Vera och höll med henne om, att hon måste få tillfälle att studera. Och med honom ingick hon nu, år 1870, äktenskap. Tillsammans med sin begåvade syster Lydia började Vera sina studier vid ett ryskt universitet och våren 1873 reste hon med sin man och sin syster till Zürich. Och här kom hon för första gången i kontakt med de socialistiska rörelserna. Hon själv och hela den krets av ryska studenter hon tillhörde, bildade studiecirklar för att studera socialismens teori och praktiska yttringar, och de besökte de schweiziska arbetarföreningarnas och Internationalens möten. Men de unga energiska studentskorna, som skulle bli läkare, försummade inte därför sina specialstudier. De voro i allmänhet flitigare än sina manliga kamrater. Så kom plötsligt sommaren 1873 en ukas från den ryska regeringen, som befallde de ryska studentskorna att ofördröjligen lämna universitetet vid risk att icke beviljas examensprövning i Ryssland. I motiveringen sades det, att studentskorna ägnade sig åt socialistiska studier och att de i utlandet hängåvo sig "åt den fria kärlekens förvillelser". Denna djupt kränkande ukas var en tändande gnista. Kamratkretsen skingrades. Många fortsatte sina studier vid andra utländska universitet, och andra reste tillbaka till Ryssland för att där verka för de nya sociala idéernas spridning. Förföljelserna mot dessa endast påskyndade och stärkte de revolutionära rörelserna bland Rysslands intelligens-ungdom.

Vera Figner hade helt och hållet gjort den socialistiska livsåskådningen till sin, och hon beslöt sig för

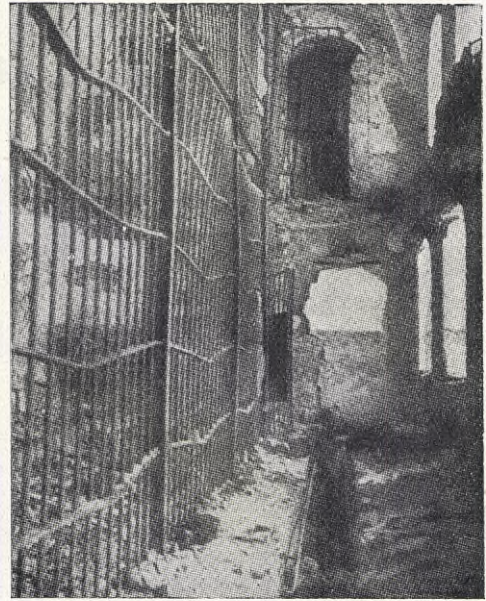
att för framtiden ägna alla sina krafter åt den revolutionära rörelsen, för vilken hon stod färdig att uppoffra sin vetenskap, sin borgerliga karriär och sin äktenskapliga lycka. Vid 21 års ålder gick hon in i en hemlig revolutionär förening, som skulle verka i Ryssland. Som en soldat i denna frivilliga revolutionära här reste Vera Figner till Moskva i december 1875. Där sutto redan flera av föreningens medlemmar, bland dem även Veras syster Lydia i fängelse. Revolutionärerna hade börjat sitt arbete och påtagit sitt martyrskap. Vera Figner fick under dessa svåra dagar lära sig, att man för den revolutionära saken hade mindre behov av stormande entusiasm än av seg, tålmodig och ut hållig ihärdighet. För att lära känna det ryska folket, som bildade massan, beslöt hon sig för att flytta ut på landet. Innan hon reste avlade hon fältskärs- och ackuschörske-examina. Och sedan var hennes liv uteslutande viggt vid det ryska revolutionära partiets öden.

Vera Figner slöt sig nu till den revolutionära organisationen "Jord och Frihet", som skulle upplysa och organisera bönderna och återeskänka dem deras rättmätiga egendom, jorden. En annan av Veras systrar, Eugenie, slöt sig också till denna organisation och arbetade inom den. Ute på landet lärde hon känna den avgrund av elände, i vilken folket levde. Det var sjukdomar, smuts, undernäring, dåliga bostäder, kroppsligt och andligt förfall av alla slag. Till folkets själ hann hon aldrig tränga in, innan hon blev misstänkt av myndigheterna och måste lämna sitt första verksamhetsfält. Förföljelserna fortsattes skningslöst mot de revolutionära. Och många måste lämna landet. Det arbete, som mötte Vera Figner, då hon ånyo slog sig ned i ett annat distrikt såsom läkare, hade hon aldrig orkat med, om inte systemen Eugenie, som också avlade fältskärsexamen, hade varit henne behjälplig. De båda systrarna öppnade också en skola och undervisade bönderna och deras barn. Folket dyrkade och avgudade de två kvinnorna, som offrade sig för att lindra den kroppsliga och andliga nöden. Men även denna plats måste de snart lämna, och endast av en tillfällighet undgick Vera att bli häktad. I Petersburg kom hon åter i närmare kontakt med den revolutionära rörelsens ledande. Förbundet "Jord och Frihet" upplöstes vid denna tid, då man ansåg att ar-

betet bland bönderna var meningslöst, så länge despotiska samhällsförhållanden och enväldet i landet hindrade allt framåtskridande. "Jord och Frihet" ersattes med det revolutionära förbundet "Narodnaja Volja" (Folkviljan), som skulle med alla till buds stående medel söka skaffa bort självhärskardömet och ge Ryssland politisk frihet. Vera Figner själv kom att tillhöra det nya förbundets exekutivkommitté. På hösten 1879 var frågan om att döda tsaren aktuell och förbereddes inom förbundet, då man trodde sig därigenom kunna hejda reaktionens tillväxt.

Det var inte Vera Figner, som fick lägga sista hand vid attentatet mot Alexander II våren 1881 utan en annan av dessa kvinnliga ryska idealister, Sophia Perowskaja, som tillsammans med några andra av de sammansvurna avrättades samma år. Avsikten med tsarmordet hade varit att söka väcka de förslöade böndernas eftertanke, varför attentatet skedde och således leda till en slags uppryckning. Men det var ingen lätt sak att rycka upp de ryska massorna vid denna tid. I stället skärptes förföljelserna ännu mera mot de revolutionära, som häktades, avrättades, fick livstids straffarbete eller förvisning. Vera Figner fängslades 1884 och dömdes till hängning, en dom som dock ändrades till livstids straffarbete. Så började då Vera Figners 20-åriga ohyggliga fängelse-tid.

Det var att levande begravas att bliva förd till Rysslands ensligaste och hemskaste fängelse, fästningen Schlüsselburg vid Neva för att där leva i en cell, som mest av allt liknade en likkista. Asfaltgolvet i cellen var svartmålat, väggarna upp till gråa och nertill blyfärgade. Det var till detta fängelse Rysslands politiska fångar fördes. Där satt också samtidigt med Vera Figner Ludmila Wolkenstein. De två kvinnorna fingo träffas ibland, och i sina dystra fångdräkter fingo de något heligt över sig för de manliga fångarna, som kallade dem för drottningar. Drottningar i lidandets värld voro de ju också. Efter 12 år benådades Ludmila Wolkenstein, och Vera Figner var åter ensam

Ruiner efter kassematterna i fästningen Schlüsselburg. Under revolutionen 1917 stormades fästningen.

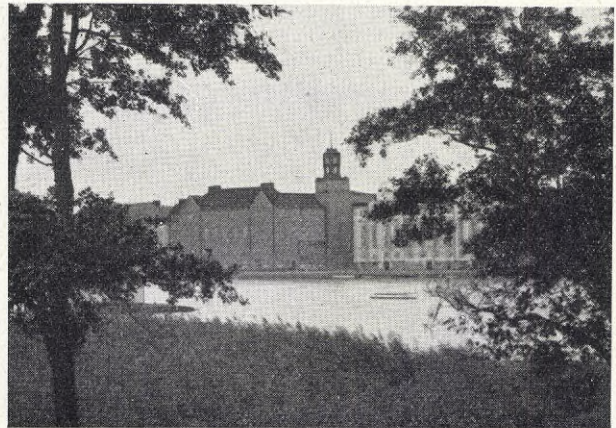
bland männen i detta hemska fängelse, där vansinne, avrättningar, lidande och förödmjukelser av alla slag hörde den dagliga tillvaron till. Efter 20 års fängelsetid blev också Vera Figner benådad på den döds-sjuka moderns ansökan.

Än i dag lever och verkar denna kvinna, vars hela liv varit ett enda osjälviskt offrande. En martyr, en hjältinna och ett strålande helgon har hennes liv i lidande och offer gjort henne till.

Astrid Forsberg.

Med detta nummer

följer som bilaga ett prospekt från Postsparbanken.

Helsingfors städtliga Folkets Hus.

Tavlan av Goya.

Av Sonja Aminoff.

Jag är född nere i Pyrenéerna. Min far var präst. Ja, han var inte någon katolsk curé, som brutit mot kyrkans stadgar och förordningar. Där nere finns det nämligen hela byar, som bebos av protestanter. De äro vanligtvis stela och högtidliga, fullständiga puritaner och absolut oförstående för sina medmänniskors svagheter och lidanden. Min far var präst i en sådan församling. Han var en sträng man, som regerade sitt hus med järnhand. Jag har sällan sett min stackars mor annat än gråtande. Mina syskon voro snälla och beskedliga barn, som aldrig hade en tanke på att göra uppror mot den faderliga myndigheten. Huru jag kommit att födas i den familjen, är mig en gåta. Förmodligen brås jag på någon lätt sinnig sälle bland mina förfäder. I alla händelser välsignar jag hans minne, ty hellre en levande människa, än ett kyrkans helgon med hjärta av sten.

Jag behöver väl inte påpeka, att jag ansågs som rötägget i familjen. Jag älskade att ströva omkring i bergen. Jag passade inte på måltidsimmarna. Jag stängdes inne på mitt rum med en kaka bröd som middag. Ingenting bet på mig. Jag smög mig ut, så fort ett tillfälle gavs.

I skolan satt jag och ritade av mina kamrater i stället för att höra på vad läraren hade att säga. Det blev klagomål till hemmet. Jag var lat, oduglig och hade säkert alla utsikter att sluta min bana på schavotten. Det var det vackra öde, man förespådde mig. Min far bannade, min mor grät. Det sistnämnda hjälpte för en tid. Jag har alltid avskytt att se kvinnor gråta. Men så tog naturen ut sin rätt. Jag slängde skolböckerna i väggen och gav mig ut på mina vanliga strövtåg.

I min fars arbetsrum hade jag fått tag i några ark papper och ett par pennor. Jag tog dem med mig, när jag smög mig hemifrån. Vanligtvis begav jag mig till någon grannby, långt bort från puritanernas läger. Där bodde de varmblodiga baskerna, de vilkas hjärtan brinna. Här kände jag mig hemma. Jag brukade sitta på kvällarna och se på, huru gossarna tränade sig för les courses landaises, kofäktingarna, som höllos i Dax och i Bordeaux. Det var ett nöje att se de smidiga kropparna, huru de böjde sig för att undkomma de uppretade kvigorernas anfall. Ibland dansade man ute i det fria. Flickor och gossar togo varandra i hand och svängde om, medan någon av gubbarna spelade upp en låt. Det var ett grant skådespel, och jag fick

tag i mina pappersblad och satte mig och sökte fästa mina intryck på det vita papperet framför mig.

En kväll, när jag satt djupt nedsjunken, fördjudad i mina ritningar, kände jag plötsligt, huru en hand lades på min axel. Jag blev alldeles stel av förfäran, för jag trodde först, att det var någon hemifrån, och att jag skulle få bannor. Jag lugnade mig dock, när jag hörde en varm röst, som sade:

— Får jag se på det du ritat, gosse.

Jag tittade upp. Det var en ung man, som stod framför mig. Han såg gladlynt och vänlig ut. Jag kände genast förtroende för honom och räckte honom utan tvekan mina papper. Han tittade på dem en liten stund, så sade han:

— Det är inte så dumt. Har du någonsin fått någon undervisning?

Jag svarade som sanningen var, att jag aldrig ens vågat visa mina teckningar för någon. Mina föräldrar skulle säkert ogilla, att jag fördärvade så mycket papper, och skolläraren skulle bråka, därför att jag använde tiden på något annat än läxläsning.

— Den gamla historien, sade min nyförvärvade vän dystert. Hör du gosse, jag tycker om dig, och jag tycker om dina teckningar. Kom ner till mig en dag, så ska vi se, om vi inte kunna göra något för dig. Jag bor på värdshuset. Du behöver endast fråga efter herr Jean.

Det dröjde inte länge, förrän jag efterkom herr Jeans inbjudan. I stället för att gå i skolan dagen därpå, smög jag mig ner till grannbyn och fram till värdshuset. Herr Jean var stadd på utgående. Han höll ett hopfällt staffli och en liten låda i handen.

— Ser man på, sade han, när han fick syn på mig, du var mig minsann en att vara rask i vändningarna. Nå, eftersom du är här, får du väl följa med och se på, huru jag arbetar.

Vi vandrade uppåt berget, till dess att vi kommo till en plats, varifrån man hade utsikt över byn, som låg alldeles grå nere i dalen. Herr Jean fällde upp sitt staffli, klämde ut litet färg på paletten och började måla under tystnad.

— Du får se på, men titta, sade han till mig. Sedan ska vi prata. Nu skall här vara tyst.

Jag satte mig vid sidan av honom, och jag vågade knappast andas av ångslan för att störa honom. Tänk att jag för första gången i mitt liv fick vara tillsammans med en riktig målare. Jag stirrade med andakt på skizzen på staffliet. Jag såg, huru den lilla byn växte fram

under penseldragen, huru bergen och himlen komponerades in i tavlan, så att färgerna fingo de rätta valörerna. Jag vet inte, huru länge jag satt på det viset. Det är möjligt, att det var flera timmar. För mig syntes det, som om endast ett par minuter gått, när herr Jean plötsligt slängde paletten och penslarna och ropade:

— Nog för i dag. Det ligger smörgåsar i ett paket där. Du kan ta fram dem, så ska vi äta. Vi kan prata med varandra under tiden.

Herr Jean var en mästare i att få folk att prata om sig själva. Allt under det att vi mumsade på skinksmörgåsarna, fick han mig att berätta allt om mig själv. Jag talade med honom om min familj, om skolan och om mitt begär efter att få teckna ned det jag såg. När jag slutat, satt han och funderade en stund, så sade han:

— Hör på, min gosse. Du har ännu några år kvar att gå i skolan. Dem ska du begagna väl. Ser du, det skadar inte att lära. Man måste kunna något, om man vill fram här i världen. Jag blir kvar här ännu några veckor, och under den tiden kan du komma ner till mig, när du har fritt från skolan och hemmet. Jag skall söka ge dig en liten handledning i konsten att teckna. Sedan kan du öva vidare på egen hand, till dess du har slutat din skolundervisning. Och har du då ännu lust att slå dig fram som konstnär, så skall jag taga hand om dig, om du får dina föräldrars tillstånd att komma till Paris. Men jag varnar dig, konstnärens liv är ingen dans på rosor. Han får ständigt arbeta för att lära. Ingen, inte ens de stora mästarna ansågo själva, att de voro utlärdade. Och man samlar varken i kistor eller i lador. Mången gång tjänar man inte så mycket pengar, att det räcker till maten för dagen.

— Strunt i pengarna, sade jag. Jag tänker inte bli en gammal girigbuk.

Herr Jean skrottade.

— Det är rätt gosse. Pengar ha ännu aldrig gjort någon människa lycklig.

Nu följde en härlig tid. För att inte misshaga min nye avgud gick jag snällt och villigt i skolan. Min mor var belåten och såg genom fingrarna med mina små eskapader. All min lediga tid tillbringade jag tillsammans med herr Jean. Han lärde mig de första grunderna i teckning, och ett par gånger fick jag till och med försöka mig på att måla med färg. Han förklarade, att jag hade anlag, och att det nog skulle kunna bli något av mig, om jag bara fick lära ordentligt.

Så kom avskedets dag. Herr Jean skulle åter till Paris. Det blev en svår stund för mig. Jag minns ännu, huru jag försökte kämpa mot gråten. Inte dög det, att en stor gosse ställde sig att lipa som en flicka. Jag lyckades också

En sympatisk karaktistik.

I den storborgerliga *Berliner Tageblatt* lästes ett par dagar efter de engelska valen en artikel över två sidor om desamma, som innehöll mycket av intresse.

Efter några inledande ord över de olika valsystemens verkningar, ägnas det engelska arbetarepartiets ledare en varm uppskattning, som med sin belysning torde vara av intresse även för Morgonbris' läsare, varför vi tillåta oss göra ett litet utdrag ur ifrågavarande artikels första avsnitt.

”MacDonald och hans partivänner ha radvis nedmejat Baldwins, Chamberlains och Churchills anhängare. Denna valdag lärde en iakttagare också att den inpräntade skolvisdomen om engelsmännen, som kyliga, litet flegmatiska, vid traditionen fästade, jordbundna varelser ej äger tillämpning i verkligheten.

För MacDonalds seger ha alla som känna honom, i sitt hjärta en uppriktig sympati. Och den som ej kan hälsa honom som partivän, ärar eller t. o. m. älskar honom. Hans personlighet fångar en. Utur hans ansikte läser man hans innersta väsen. Det andas ärlighet och andlig förnämlighet, en av återhållsam tillbakadragenhet tyglad värme. En stridsglädje för rätten parad med mogen eftertanke. Hans fasta grundåskådning förbinder sig med det praktiska förståndet för vad som är möjligt att uppnå. Hans ironi svävar lätt som tennisbollar. Hans djupa allvar är samtidigt soligt. Bakom hans manlighet anar man ett barns vekhet. Hans idealism är fri

från svulstighet och bombastiskt prat. Inga frasaradikala irrbloss locka honom.

Jag har icke hört honom på talartribunen, där han uppnår så stora verkningar, men jag erinrar mig den sarkastiska slagfärdighet inom en engelsk krets i ett tal över engelska ministrar, vari han så glänsande slog samtliga sönder och samman.

Vid mitt sista besök här i Berlin, för ungefär ett år sedan, uttalade han den mening, att icke vid detta val utan först vid nästa skulle arbetarepartiet erhålla majoriteten. Man spårade hos honom sorgen för en ofullständig seger, som åter kunde tvinga honom på osäker mark, genom att övertaga regeringen under ett evigt hänsynstagande till den nyckfulle och färgskimrande Lloyd George, och det otillfredsställande kompromissande detta innebure.

Han har icke förgätit den situation hans minoritetsregering råkade i 1924. Då också personligen förlamad till energi och spännkraft genom alla de lömska intriger som sattes i scen. Detta skapade en personligt bitter besvikelse och en kroppslig trötthet som hämmade det beslutsamma mothugget.

Mac Donald med en av sina söner utanför sin villa i Hampstead, n. v. London.

Skulle han nu nödgas åter bilda regering, utan absolut flertal, med understöd av de liberala, så blir det förmodligen med frågor av utrikespolitisk inställning — långt mindre av inrikes reformarbete — som han då kan räkna dessa som hjälptrupper.

Men åter ser man tydligt för sin inre syn den sorgmodiga, eftertänksamma blicken av den engelske statsmannen, övervägande lyckans vanskligheter då han nu segerkrönt går att utföra sitt värv.”

bekämpa min smärta, men det var med stor svårighet. Den seger jag då vann över mig själv, var kanske en av mitt livs största segrar.

De kommande åren voro inte roliga, men jag bemödade mig om att vara min nye vän till lags. Då och då fick jag ett kort från honom. Jag hade bett honom att inte adressera dem till mitt hem, för jag visste då, att min far skulle förbjuda all vidare brevskrivning, utan jag gick ner på värdshuset och hämtade dem. På så sätt fick jag allt emellanåt ett uppmuntande ord. Det var mig till stor nytta, och hjälpte mig att komma över många svårigheter i hemmet. Min fars humör blev med åren allt värre och jag tänkte med fasa på den stund, då jag skulle behöva gå till honom och säga, att jag ville bli målare.

Äntligen var jag färdig med skolan. På avslutningsdagen kallade min far in

mig i sitt arbetsrum. Han sade, att jag nu hade att välja ett yrke.

— Den saken är redan klar, sade jag. Jag vet, vad jag vill bli.

Min far tittade misstroget på mig. Tydligt väntade han sig inte något gott från det hållet.

— Och vad är det då, som gunstig herrn tänker slå sig på?

— Jo, jag tänker bli målare.

Min far slog näven i bordet.

— Aldrig, hör du, aldrig får du mitt tillstånd till en sådan sak. Dagdrivare har du varit hittills. Nu får det bli slut med det. Du får ge dig i lära hos någon hantverkare. Jag skall nog veta att göra karl av dig.

Jag kan inte skildra de dagar, som följde. Var min far häftig, så var jag envis. Vi stodo som två stridstuppar mot varandra. Min far hotade och svor. Jag hade endast ett svar på läpparna.

— Jag vill bli målare, och det skall jag också bli.

Förmodligen hade min far dock slutligen avgått med segern. Jag var ju bara en pojke, som inte hade någon makt, om inte en händelse inträffat, som gjort att min far helt plötsligt och oförmodat gav med sig.

Min mor hade under lång tid klagat över att hon inte kände sig fullt frisk. Hon påstod, att hon fick så underliga attacker åt hjärtat. Min far ville inte höra på det örat. Han avskydde allt vad läkare heter, och han motsatte sig på det bestämdaste, att de skulle resa in till staden för att konsultera en specialist. Till sist blev min mor emellertid så dålig, att han måste ge med sig. En dag spände han hästen för vagnen, och de begåvo sig iväg. När de kommo hem igen, sade min far inte ett ord. Han gick upp till sig och vägrade både att äta och dricka.

(Forts. i nästa n:r.)

En allmän, snar och effektiv nedrustning är ofrånkomlig.

25 officerare i skilda länder ha de sista dagarna i maj genom alla länders press sänt ett märkligt upprop till Europas folk. Det lydde:

Vi undertecknade aktiva eller f. d. aktiva officerare anhålla härmed att få bringa följande vår samstämmiga uppfattning till kännedom:

1) Ett eventuellt nytt europeiskt krig torde komma att i avgörande grad karakteriseras av angrepp från luften mot fiendeländernas vitala delar i syfte att klavbinda stridskrafternas operationer och förstöra befolkningens liv.

2) Den kamp om herraväldet i luften, som otvivelaktigt blir följden härav, torde emellertid icke ens åt den i luften överlägsna skänka någon garanti för det egna landets skydd mot luftanfall. Dessas lokala verkningar kunna väl mildras men i stort sätt icke användas genom några vare sig aktiva eller passiva försvarsmedel.

3) Under sådana omständigheter måste militära rustningar inriktas på ett hot med motsvarande luftanfall in på fiendens område. Dylika anfall medföra en ömsesidig stark förstörelse av materiella och moraliska värden och innebära en allvarlig fara för kulturen.

4) Folken måste därför nu taga ställning till två alternativ:

antingen stegrade rustningar, baserade huvudsakligen på luftvapen, utan garanti för fred eller skydd,

eller en politik, som med alla medel söker förhindra kriget. Som ett led i en sådan politik är en allmän, snar och effektiv nedrustning ofrånkomlig.

Maj 1929.

Bland undertecknarna nämna vi:

<i>K. A. Bratt,</i> Major, Sverige.	<i>Alf. Mjöen,</i> Oberstleutnant, Norge.
<i>Carl J. Brunskog,</i> Kapten, Sverige.	<i>Waldus Nestler,</i> Oberstlöjtnant, Tyskland.
<i>F. Ceresole,</i> Oberst, Schweiz.	<i>V. C. Römer,</i> Kaptain, Danmark.
<i>Frans Carl Endres,</i> Major, Tyskland.	<i>G. Saurst,</i> General, Frankrike.
<i>K. Holten-Nielsen,</i> Oberstlöjtnant, Danmark.	<i>Oskar von Schoultz,</i> Kapten, Finland.
<i>Mark Kerr,</i> Vice Admiral, England.	<i>J. Wille,</i> Premiärlöjtnant, Danmark.

Wien: Slottet Schönbrunn.

Socialistisk ungdom till Wien.

Instundande 12—14 juli blåser den socialdemokratiska ungdomsinternationalen till samling i Wien, där de entusiastiska skarnorna skola mötas till ett internationellt "Jugendtreffen". Tidigare ha dessa ungdomsdagar varit förlagda till olika länder och man gjorde under 1927 Sverige den äran.

Torsdagen den 11 juli beräknas extratåg anlända till Wien, där ett festligt mottagande äger rum, varefter deltagarna ledas till sina kvarter.

Fredagen den 12 juli kl. 10 f. m. hålles öppningsfesten i det inre av staden och därvid har ställts i utsikt att såsom huvudtalare få Wiens borgmästare, partivän Karl Seitz.

Varje dag har sitt strängt upptagna program för intressanta utflykter, demonstrationer och besök, såsom en aldrig-mera-krig-demonstration och att under ciceronskap få bese de större och mera betydande bostadsbyggena, trädgårdsanläggningarna, trädgårdsstäderna, utbildningsskolorna med läroverksstäderna, moderna föreläsningssalar och läringshem, barnhem, de stora Wienerbaderna, den inre staden, Schönbrunn, Prater och Winerwaldbergen.

Kostnaderna beräknas uppgå till omkring 150 kronor Trälleborg och åter med alla omkostnader inberäknade, varför man för Stockholms vidkommande får kalkylera högt räknat med 200 kronor.

Till denna hittills största manifestation av socialdemokratisk ungdom och detta i dagar, då internationalismen tar sig starkare uttryck än tidigare, ha icke blott ungdomsklubbister utan även partivänner möjlighet att ansluta sig. Alla meddelanden lämnas av Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, Eskilstuna, dit även anmälningar böra ske.

Semesterresor.

Semestern är årets verkliga högtid för arbetaren, säger Rud. Holme, A. B. F:s Stockholmsavdelnings instruktör, och han bör lära sig att uppskatta och använda den som sådan. Den som icke betraktar sin semester på annat sätt än som några dagars befrielse från arbetet och stannar kvar i den gamla vardagliga miljön, får i grund och botten inte någon semester och gör sig i varje fall inte förtjänt av någon ersättning under semestertiden. Det måste brännas in i arbetarnas medvetande att det förhåller sig med semestern och dess användning på samma sätt som med arbetstidens förkortning och den ökade fritidens användning. Semestern avser visserligen vila, men icke sådan vila som man kallar att "lata sig som en slö och intresslös soffliggare", utan vila från de vardagliga, ständigt enahanda göromålen och framför allt avser semestern befrielse från den miljö, vari man under den övriga tiden av året vistas. Under sin semester skall man därför söka sig till den angenämaste trakt och den bästa miljö, som den sparade semesterlanten tillåter. Om man inte sörjer för att komma i en sådan miljö under sin semester att man fullständigt glömmet de annars vardagliga göromålen och bekymren och dessutom får någon behållning, som efteråt förlänar ökad kraft att övervinna besvärligheterna med större jämnmod, så går man miste om just det, som man skall eftersträva och vinna under sin semester.

Många fler både stränga och sanna ord sade Rud. Holme i sitt radioföredrag om A. B. F:s semesterkurser, men utrymmet tillåter oss inte att anföra mer, utan vi stanna vid att understryka, att intet är så uppfriskande och ger sådan behållning som väl ordnade resor. Dessa ha tyvärr varit alltför dyra för arbetare och arbeterskor,

Bild från Jämtland.

Friluftsläger

för industriarbeterskor och andra arbetande kvinnor anordnas i Klarsjö i Järvsjö socken, Hälsingland, den 17—25 juli 1929 av Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur.

Vid lägret kommer att beredas plats för ett 40-tal industriarbeterskor, och står det öppet för deltagare från hela Sverige. Avsikten med lägret är att bereda dess deltagare tillfälle till rekreation med motionsgymnastik, lek och vandringar, utflykter, bad och en glad, kamratlig samvaro.

Friluftslägret blir förlagt till en gammal typisk Hälsingegård, belägen omkring 3 minuters väg från Karsjö station. Gården har sedan flera år mottagit sommarläger och gymnastikkurser, och här som i byn för för övrigt är omvärdnaden och gästfriheten den allra bästa.

Karsjö ligger i en för sin stora naturskönhet mycket uppskattad trakt, där Ljusnan är särskilt vid och vacker. För deltagande från södra Sverige blir det alltså ett gott tillfälle att se och njuta av den norrländska naturen.

Lägrrets ledare blir gymnastikdirektören fröken Ingrid Fischer, Gävle, med biträde av gymnastikdirektören fröken Margit Wahlund.

men genom A. B. F:s semesterresor finns nu möjligheter för även dem med liten semesterkassa att kunna på bästa sätt utnyttja sin ledighet. I år är icke mindre än fyra olika resor uppgjorda, av vilka en är till Wien. De övriga ställas till Visby, Jämtland och Gräddö.

För alla turerna finnas utförliga prospekt, som erhållas jämte alla önskade upplysningar om hänvändelse göres till A. B. F., Resekommittén, Drottninggatan 88, II, Stockholm.

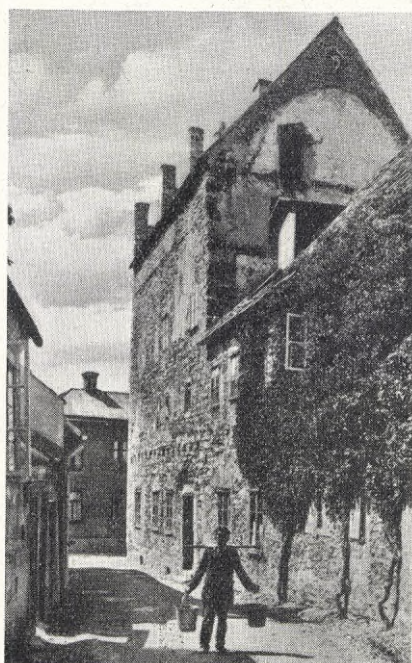
Avgiften är beräknad till kr. 2:50 per dag, möjlighet finnes till resebidrag efter ansökan. Deltagarna torde medföra lakan, filter, handdukar, gymnastikskor, om möjligt gymnastikdräkt, och cykel, om sådan finnes, samt baddräkt. Även medtages djup och flat tallrik, kaffekopp, kniv, gaffel samt sked.

Anmälan skall insändas före den 1 juli till S. K. C. F. K:s idrottsutskott under adress Gymn. dir. Ingrid Fischer, Gävle, tel. 41 04. Förfrågningar angående lägret sändas med bifogat svarsporto under samma adress.

Svenska Kvinnors Centralförbunds för Fysisk Kultur förvaltningsutskott:

Ada Nilsson. Maria Aspman.

Andrea Andreen-Svedberg. Elin Falk.

Visby: Lybska gränd.

Fakta som fåla aff fänka på.

Vattenglas i tvättmedel farligt.
En föråldrad kvarleva.

Vad är då vattenglas?

Jo, det är ju ett äggkonserveringsmedel, svarar Ni.

Riktigt! Som sådant är vattenglaset känt av varje husmor. Kemiskt sett är vattenglas riktigt glas upplöst i starkt frätande natronlut.

Bra för ägg, skadligt för tvätt.

För ägg är vattenglas bra, ty det utestänger luften och konserverar dem. Men — när vattenglas lägges i tvättmedel — då gäller det att se upp, ty då är fara å färde för kläderna.

Är det möjligt, utropar Ni förvånad, att vattenglas lägges i tvättpulver?

Ja, det säljes dagligen i vårt land utländskt tvättpulver i 50-öres paket — t. ex. det tyska Persil — som innehåller 5 % vattenglas.

Kläderna bli kärva — vattenglaset skär fibrerna.

Undra se'n på att folk klagat på att kläderna bli styva, kärva och gulna. Ty vattenglasets nälvassa kristaller fastna i tyget och gå bevisligen ej att skölja bort. Så småningom skär vattenglaset sönder fibrerna i tyget.

Varför detta utdrygningsmedel?

Men varför användes då vattenglaset, när det är farligt?

Jo, det är det billigaste utdrygningsmedel som finns och det användes flitigt i tvättpulverfabrikationens barndom.

Det utländska tvättpulvret i femtioörespaketet är föråldrat och olämpligt.

Utan vattenglas — svenskt är bäst!

Det finnes endast ett själverkande tvättpulver som icke innehåller vattenglas och det är den svenska Vita Tvättbjörn. I detta moderna vetenskapliga tvättmedel, sammansatt av Helios chefkemist, Fil. D:r Y. Dalström, ingår endast milda välgörande ämnen.

Därför har Vita Tvättbjörn nu prövats i tio hela år, vunnit en kolossal framgång, och visat sig vara det absolut bästa en Husmor kan välja om hon rätt vill sköta sin tvätt.

Regeringen Lindmans vara eller icke vara.

Den i höstas så försiktigt av regeringen påbörjade regeringsbanan synes få ett tvärt och stormigt slut. När detta skrives är ännu icke känt huruvida den kommer att stanna och låta finansministern ensam gå eller om stenen kommit i sådan rullning, att den rakar med sig hela regeringen. Statsministern hade kanske litet för brått att deklarerat sin solidaritet till statsrådet Vohlins handlingar. Situationens förhistoria har ju sin upprinnelse i smärtsamma erfarenheter av svindlerier och svek i affärer, som folket får kännas vid, de små spararna. Här blev nu ett tillfälle för storkapitalismens regering att göra ett schackdrag, som kunde tillfredsställa de ekonomiska maktinnehavarna och få Jordbrukarbanken ur världen. Den rådande panikstämningen bland spararna var trampolinen för vidare manipulationer. Den ekonomiska maktkoncernen är alltid på sin vakt och vaken för allt, som kan tjäna dess syften. Det sades under kristiden att växlmakare och jobbbara alltid förtjäna pengar, själva nöden var icke den minsta tillgången till förtjänster.

Frågan för dagen om regeringen skall stanna eller icke har nu fått en annan innebörd.

Nu är den en konstitutionellt politisk fråga av mycket allvarlig innebörd. Det är den demokratiska demokratin, parlamentarismen, som måste försvaras.

Det var längesedan Sverige stod inför en liknande händelse. Av professor Westmans tal framgår att vi få söka oss tillbaka till Karl XIV

Johans dagar för att finna en motsvarighet.

En riksdag, som framgått ur allmänna val, är ju en demokratisk tillgång, vars meningar och beslut icke få advokatoriskt borttrollas eller behandlas som luft. Kvinnorna må nu följa denna politiska händelse. Arbetarekvinnorna må också minnas sin politiska ställning.

De sovande barnen.

*Nu är det kväll, nu blir det tyst,
vid barnens säng jag står och lyss
hur de i sömnen andas,
hur deras spåda andedräkt,
som vind och våg, som sus och fläkt
i mystisk endräkt blandas.*

*Ett syskonpar, han röd och varm,
med handen knuten och sin arm
sträckt över huvudgården;
hon vilande så lätt och fri
som blomma eller melodi
— två mänskobarn i världen!*

*Hans andedräkt är lugn och klar
av samma kraft, som evigt var
i vind och våg och väsen,
men hennes lätta andedräkt
är släkt med böljesorl och fläkt
av vårvind genom gräsen.*

*O mina små, o fjärran är!
Den långa väg, som förestår,
vad gömmer den, vart bär den?
Invid er säng jag står och lyss
och drömmer det är åter tyst
och sol och vår i världen.*

(Ur diktsamlingen "Hemmets sänger" av
Tor Hedberg.)

Kritik.

Ur Social-Demokraten ha vi saxat följande, som visserligen något ensidigt bedömer kvinnoklubbarnas arbete, men som dessutom säger några ord, som alla behöva taga vara på. Vi förstå att mötesreferaten ge en ensidig och torftig bild av verksamheten och vi ha därför flera gånger uttalat önskvärheten att referaten ej skola innehålla ett ensidigt uppräknande och många gånger endast vara avskrifter av de statistiska årsrapporter, som sändas in till förbundsexpeditionen, med uppgifter om uppdrag o. d. Men nog om detta för denna gången. "Bara en kvinna" har också skjutit åtskilligt över målet i sin kritik. Red. skall dock ej svara därpå, utan låta medlemmarna själva uttala sin mening. Vi överlämna nu ordet till insändaren.

Red.

Undertecknad följer med intresse den diskussion som pågår i Soc.-D:s avdelning Från kvinnornas värld. I en punkt synas kvinnorna vara överens: de betrakta klubbarna som höjda över all kritik. Man behöver dock ej vara ett geni för att betrakta våra klubbar med kritiska ögon. Jag dömer inte enbart efter den klubb jag själv tillhört under sju år. Jag dömer dels efter de årsberättelser som inflyta i ortens arbetarpress och vårt förbunds tidning Morgonbris, dels efter de frågor som tagas upp till diskussion på konferenser och kamratmöten. En fråga som ofta återkommit är: Varför äro våra klubbmöten så dåligt besökta och tråkiga? Enligt min mening måste svaret bli: det finns intet djupare intresse, ingen längtan efter upplysning och vetande. En insändarinna frågar: Hur skola vi komma ur den misär vi råkat i? Ja, vari består vår misär? Den består i andlig fattigdom, och det sorgliga är att det finns för litet längtan efter andlig rikedom. Därför bli klubbmötena tråkiga.

Vi arbeta för genomförandet av reformer i samhället, vi kämpa för att bli invalda i nykterhetsnämnder, i skolråd, i barnavårdsnämnder, ja, till och med som representanter i riksdagen. Det både sorgliga och löjliga är, att nästan vem som helst anses duga till dessa befattningar, endast hon är kvinna ur arbetarklassen och medlem i en klubb. Uppdragen tagas gladeligen emot utan en tanke på om vederbörande har den kunskap, den livserfarenhet, ja, det sinnelag uppdraget kräver. Arbetareklassens ställning i samhället blir ej bättre enbart därigenom att en massa organisationer för olika ändamål bildas, om flertalet medlemmar hysa en genom generationer nedärvd motvilja, ja, förakt för kunskaper. En bok,

Carl Vilhelmsson: Vid badstranden.

Från Blekinge kvinnodistrikt.

Blekinge socialdemokratiska kvinnodistrikt höll årskonferens den 24 mars i Karlshamn med fortsättning den 5 maj i Stilleryd.

Distriktets samtliga klubbar voro representerade genom ombud.

Vid båda konferenserna ledde distriktsordförande fru Sofia Persson förhandlingarna.

Sedan föregående årsmöte hade fru Bernhardina Bengtsson, som varit distriktets ordförande sedan 1921, avgått ur distriktsstyrelsen på grund av hälsoskäl. Distriktets tack till fru Bengtsson för hennes arbete inom distriktsstyrelsen framfördes av mötets ordförande.

Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Av dessa berättelser framgick bl. a. att medlemsantalet minskats med 17 medlemmar beroende på att 2 klubbar nedlagt sin verksamhet. Distriktet har deltagit i agitationen, dels genom anordnande av en turné med fru Disa Västberg som talare, dels med ett anslag till partidistriktets valfond av 350 kr. samt genom spridande av vallitteratur.

Kamratmöten ha hållits i Ronneby, Mörum och Karlskrona varvid bl. a. diskuterats "Valagitationen", "Kvinnornas ställning till alkoholproblemet", "Kvinnorna och den moderna nöjeskulturen", samt "Kvinnornas insats i det politiska livet".

Konferensen beslöt att förlägga distriktsstyrelsens verkställande utskott till Karlskrona.

Till ordförande valdes fröken Marta Svensson, sekreterare fru Eva Bergkvist, kassör fru Hulda Thörn. Övriga styrelseledamöter blevo fru Sofia Persson, Karlshamn, och fru Hildur Ekberg, Ronneby.

Fru Sofia Persson höll å konferensen en kort redogörelse för innehållet i broschyren "Aktuella spörsmål på släktlivets område". De närvarande uppmanades att studera broschyren och sprida den samt diskutera den vid klubb- och kamratmöten. Vidare diskuterades frågan om lika inträdes- och kvar-talsavgifter för alla distriktets klubbar. Önskvärdheten av ett något så när enhetligt system i fråga om avgifter underströks från flera håll. Majoriteten var dock av den mening, att varje klubb obunden av andra skulle ha frihet att ordna sina ekonomiska frågor efter eget gottfinnande.

Konferensen avslutades av ordföranden med en maning till energiskt arbete för våra uppgifter. *Ref.*

ett bokskåp anses alltjämt som en oöverkomlig eller onödig lyx i många arbetarhem.

Det borde vara större kontroll över för-
eningsbildandet inom arbetarrörelsen. Se på de religiösa! Inom den religiösa rörelsen få inga församlingar bildas förrän det finns en skolad kraft, lämplig att leda det

Hilda Berggren ur tiden.

Oxelösunds soc.-dem. kvinnoklubb har drabbats av en mycket kännbar förlust i det att en av dess mest aktiva medlemmar avlidit i en ålder av endast 35 år. Fru Berggren har i flera år tillhört klubben, därav 8 år som dess ordf., var även ledamot av municipalfullmäktige och skolrådet. Alltid glad och förhoppningsfull och framförallt villig att hjälpa till när det behövde göras en insats; hon fränsade sig aldrig ett uppdrag som hon visste sig kunna utföra. Genom sitt vänliga och sympatiska uppträdande var hon också ovanligt uppskattad och avhållen.

Vid graven framförde en klubbmedlem genom några verser ett varmt tack för hennes oegennyttiga arbete och medlade en krans från klubben. Även hölls tal och nedlades kransar av representanter för Oxelösunds municipalfullmäktige och skolråd samt av Nyköpings kvinnoklubb.

Hilda Berggren, med din ljusa livssyn har du varit ett föredöme för oss. Frid över ditt minne! *Ref.*

hela. När en blind leder en blind, falla båda i gropen.

Till sist några ord av Ellen Key: Vi måste bli kvitt vanetänkandet, att om samhällets produktions- och fördelningsförhållanden omdanas och rusdrycker förbjudas, då upphöra alla övriga missförhållanden av sig själva. Detta tänkesätt är vidskepelse. Intet är vissare än att i ett sålunda omdanad samhälle nya missförhållanden komma att göra livet olidligt, ifall icke nya människor med en högre etisk och estetisk, kroppslig och andlig kultur ta det nya samhället om hand.

Bara en kvinna.

glatt prat om mat

hör man i de familjer, som
köpa i

Konsum

Billiga och sunda varor i
sunda butiker.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Huskvarna.

Huskvarna soc.-dem. kvinnoklubb firade sin 10-åriga tillvaro med en fest den 2 mars tillsammans med inbjudna partivänner från Jönköping, Norrahammar och Hakarp i Folkets hus A-sal.

Festen, som var talrikt besökt, öppnades med musik och sång, varefter klubbens ordf. hälsade de närvarande välkomna och uppläste 10-årsberättelsen. Högtidstalet hölls av red. Gunnar Lundberg, och i övrigt omväxlade programmet med deklamation, musik, unison sång, teservering samt en svängom fram på kvällen.

Den i allt lyckade festen avslutades med tack från de inbjudna och ett fyrfaldigt leve för socialdemokratien.

M. J.

Från Kolbäck.

Årsmöte med Kolbäckes soc.-dem. kvinnoklubb hölls den 13 febr. Under året ha hållits 12 möten. Medlemsantalet har ökat med 9, varför medlemssiffran nu är 27. Av Morgonbris ha försålts 560 ex.

Styrelse 1929: Ellen Eriksson, ordf., Elsa Danielsson, v. ordf., Hulda Hägg, kassör, Gerda Lindblom, sekr., samt Olga Eriksson, v. sekr. Till kommissionär valdes Elsa Danielsson. Alla möten ha under året varit talrikt besökta, vilket bådär gott för det nya arbetsåret. *E-n.*

Från TorpsHAMMAR.

TorpsHAMMARS soc.-dem. kvinnoklubb har hållit årsmöte. Ordf. hälsade medlemmarna

**TÄNK PÅ DE ANHÖRIGA
FÖRSÄKRA ERT LIV I FOLKET**

och inbjudna från platsens arbetarekommun och ungdomsklubb välkomna.

Klubben har hållit 9 ord. och 2 symöten samt ett offentligt möte med fru Birgit Hedström som föredragshållare. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 145:96. Av Morgonbris har försålts 300 ex. Under året har klubben besökt socknens ålderdomshem och förplägat de gamla med materiell välfärdnad, samt underhållit dem med musik och sång.

Styrelse 1929: Ordf. fru Göta Johansson, övriga ledamöter fruarna Siri Lindgren, Alida Olson, Anna Lindgren och Elin Nordin. Kommissionär för Morgonbris, fru Maria Byfelt.

Cirkulär angående instruktionskursen föredrogs. Styrelsen uppmanades att besöka den i största möjliga utsträckning. Mötet, som var talrikt besökt, omväxlade med sång och deklamation samt serverades kaffe. Vederb. framförde arbetarekomm:s och ungdomskl:s tack. Vidare framförde fru Göta Johansson ett tack till fru Anne Sjöberg, som i dagarna avflyttat från orten och därmed lämnar klubben, som med henne gör en stor förlust. Fru Sjöberg erinrade om det som varit och framförde ett tack till medl. för det angenäma samarbetet under den tid hon tillhört kl. Hon slutade med att önska god fortsättning i arbetet och utbragade till sist ett kraftigt besvarat leve för Torpshammars S. D. K. K.

Ref.

Från Skogstorp.

Skogstorp soc.-dem. kvinnoklubb har hållit årsmöte. Inkomster och utgifter balanserade på 145 kr. Då klubben i april 1928 återupptog sin verksamhet erhöill den 25 kr. från arbetarekommunen, som även bekostat klubben en föreläsning i kommunalpolitik. I fattigvårdsstyrelsen är klubben representerad samt i konsumtionsföreningen och dess sparkassa. En julgransfest som anordnats inbringade 55 kr., trots att ett 80-tal barn gratis bjödos på kaffe och gotter. Det goda resultatet får i första hand tillskrivas de duktiga ungdomsklubbisterna på platsen, som välvilligt och på ett förtjänstfullt sätt medverkat. De gamla på ålderdomshemmet ha besökts och bjudits på kaffe och underhållning. Vidare har till en sjuk utskrivits en bidragslista, vilken gav gott resultat. Klubben deltog i valarbetet. Mötena ha varit välbesökta, stämmingsfulla och kamratliga och många nya medlemmar ha ingått i klubben.

Till styrelse för 1929 omvaldes: Gerda Frick, ordf., Sigrid Palmgren, v. ordf., Maria Jansson, sekr., Sigrid Ek, v. sekr., och Greta Andersson, kassör. Referent: Ingrid Axelsson. Kommissionär för Morgonbris: Sigrid Palmgren.

Alma Höglund, Spånga, 50 år.

Den 22 maj fyllde Alma Höglund 50 år och blev hjärtligt hyllad av kamrater och vänner från när och fjärran. Hon är en av våra trognaste medlemmar inom klubben, som sällan eller aldrig försummar ett möte. Har varit med sedan klubbens bildande och har vid olika perioder tillhört styrelsen, vilken hon även i år tillhör. Har alla år varit klubbens fambarare. Hon har utfört ett outröttligt arbete vid olika fester och sammanträden inom klubben. Alltid glad och hurtig till sitt väsen, varför arbetet för henne går lätt.

Klubben uppvaktade henne tidigt på morgonen och överlämnade en vacker golvlampa och blommor med ett inerligt tack från sina kamrater för hennes uppoffrande arbete inom klubben. En gåva hade anlänt i form av dollars och hälsningar från vår gamla värderade kamrat Gerda Svensson, vilken för närvarande vistas i Amerika, vilket särskilt uppskattades.

Till sist önska vi henne hälsa och kraft i många år ännu för vår rörelse.

N—a.

Klubben har inbjudits till medlemskap i en nybildad fredsförening på platsen. Med anledning av kvinnodagen den 9—17 mars beslutades ordna om föredrag och vidare beslöts teckna en andel i byggnadsföreningen.

Efter mötet vidtog samkväm, varvid ungdomsklubbister underhöllo med sång och musik och programkommittén, som valts för första kvartalet, gjorde även sitt för att förhöja trevnaden.

Ref.

Från Oxelösund.

Oxelösunds kvinnoklubb höll den 14 jan. årsmöte. Under året ha hållits 12 styrelse- och 12 ordinarie möten samt ett kamratmöte med Nyköpings och Vrena klubbar. Genom ombud har klubben varit representerad vid förbundets kongress i Stockholm, distriktskonferensen i Katrineholm samt vid kommunernas kv.-möten inom kretsen. Medlemsantalet vid årets slut 19. Av Morgonbris har sålts 420 ex. Klubben har representerat i kommunalfullmäktige, municipalnämnden, skolrådet, i A. B. F. och parkstyrelsen.

Styrelse 1929: Hilda Andersson, ordf., Lisa Göransson, sekr., Hilda Johansson, kassör, Edla Nilsson och Karin Nordström.

Med hälsning till kamrater landet runt.

Ref.

Från Jönköping.

Jönköpings soc.-dem. kvinnokl. höll årsmöte 7 febr. Klubben har under året hållit 18 styrelse- och 11 klubbmöten samt 3 fri-lufts- och samkvämsmöten. Tvenne större agitativmöten ha anordnats, ett med fru Martha Larsson, som talade över ämnet: Kvinnorna, arbetarörelsen och samhälls-

byggandet, och ett av red. Gunnar Lundberg, ämne: Demokratiskt framstegsarbete. Ett kamratmöte har hållits. Till högtidlig-hållandet av Viktor Rydbergs 100-årsminne hölls en Viktor Rydbergsafton, till vilken inbjudits arbetarekommunens och ungdomsklubbens styrelser. För att stärka klubbens kassa har anordnats en skottårsfest.

Kl. var representerad vid kvinnokongressen. Till parti- och kvinnokongressen har kl. tillsammans med Huskvarna och Norra-nammur, inlämnat en motion att kvinnorna skulle givas rätt, enligt stadgarna, att åtminstone vara representerade med en ledamot i partidistrikts- och kommunstyrelserna.

Medlemsantalet har under året ökat med 7 och var vid årsskiftet 40. Morgonbris har sålts i 495 ex. Kl. har representanter i stadsfullmäktige, barnavårdsnämnden, nykterhetsnämnden, pensionsnämnden, folkskolenämnden, A. B. F. och koop. fören. Göta.

Styrelse 1929: Fru Agnes Lithman, ordf., fröken Dina Adamson, v. ordf., fru Gulli Nilson, sekr., fru Gerda Anderson, kassör, och fru Olge Jarl. Kommissionär för Morgonbris fru Frida Karlsson. H. S.

Från Ätvidaberg.

Ätvidabergs soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 11 febr. Till ledamöter i styrelsen valdes fru Agnes Ohlsson, fr. Svea Pettersson samt fru Sigrid Bergman. 12 ordinarie och 12 styrelsemöten samt 1 samkvämsmöte ha hållits. En sommarfest med gott ekonomiskt resultat, julfest samt föredrag av fru Sigrid Gillner-Ringenson över ämnet: Några synpunkter inför höstens val, har klubben anordnat. Klubben har representerats vid distrikts- och förbundskongresserna, vid partikretsens möte samt i valkommittén. Av Morgonbris ha 665 ex. försålts samt ett 30-tal broschyrer. 2 ex. Morgonbris ha regelbundet utlagts å kaféer i samhället. Anslag: Till distriktet 60 kr., till De arbetslösa förening 50 kr., U. L. 54 Fridhems Daggdroppsfond 10 kr. Medlemsantalet har ökat med 6 till 38. Utgifter och inkomster ha balanserat å kr. 886:18.

Med hälsning till alla Sverges klubbar!
Sekr.

Från Långbanshyttan.

Långbanshyttans soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 11 mars. Medlemsantalet var vid årets slut 11. Av Morgonbris har försålts 190 ex. Under året ha hållits 12 ordinarie möten, 12 styrelsemöten samt 1 gemensamt möte med arbetarekommunen. Ett föredrag har hållits av fru Gulli Bergman med anledning av höstens val. Klubben har deltagit i agitativarbetet både genom husagitation och valseldsutdelning. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 476:77. Behållning kr. 218:37. Ett ombud har besökt konferensen i Storfors. Ett samkväm har anordnats av klubbten, till vilket Lesjöforsklubben var inbjuden. Klubben har även i sommar besökt ålderdomshemmet i Fogdhyttan, varvid alla pensionärer bjödos på förriskningar. Två ekonomifester ha hållits tillsammans med arbe-

Ärade husmödrar!

Vid behov av linne- och bomullsvaror
gör Edra inköp hos

Kooperativa Syfabriken Linnéa

20 BARNHUSGATAN 20

KOOPERATIVA SYFABRIKEN
Linnéa
FÖRENING U. P. A.
STOCKHOLM

Alla för arbetarrörelsen intresserade kvinnor

böra läsa Landsorganisationens
tidskrift

Fackförenings- rörelsen.

Den utkommer med ett
24-sidigt häfte varje
vecka och kostar för
helt år kr. 6:15, för
halvt år kr. 3:15.

Prenumerationen kan ske antingen
genom postverket eller direkt hos
tidskriftens exp., adress: Landsekre-
tariatet, Barnhusgatan 18, Stockholm.

tarekommunen. Till klubbkamrater utdelas till jul 40 kr. Kl. har tillsammans med arbetarekomm. o. Folkets hus-fören. hållit en julgransfest.

Styrelse 1929: Fruarna Selma Nord, ordf., Mathilda Olsson, sekr., Hanna Jansson, kassör, Ada Lithander, v. ordf., Bethy Lundblad, v. sekr. Samarbetet inom klubben har varit gott. Må vi ej tröttna, utan troget hålla samman även i fortsättningen.

Hälsn. till alla kamrater från Långbans kvinnoklubb. S. N.

Från Torshälla.

Den 10 mars firade Torshälla soc.-dem. kvinnoklubb tioårsjubileum med ett kamratmöte. Klubben bildades 28 mars 1919. Under åren ha en hel del föredrag hållits och olika frågor diskuterats. Till valen har livlig agitation bedrivits. Klubben är ansluten till A. B. F. och deltagar i dess arbete, dessutom har klubben egen studiecirkel. Tillsammans med A. B. F. har anordnats en mycket välbesökt föreläsningkurs i häso- och sjukvårdslära med fröken Greta Elmquist som ledare. Senare åren ha, förutom de vanliga klubbmötena, även hållits arbetsaftnar i samkväms- och studiesyfte, vilka äro mycket populära och ha bidragit till den goda sammanhållning som råder. Av klubbens första styrelse kvarstår endast fru Anna Gustafsson, som nu är klubbens kassör. Fru Augusta Berglund, som under klubbens tioåriga tillvaro tjänstgjort å olika poster, undanbad sig vid årsskiftet återval. Kamrat Augusta Berglund har under de år, hon tillhört klubben, städe troget och uppoffrande tjänat arbetarrörelsen, framförallt som medlem av valkommittén och kommissionär för Morgonbris. Genom sitt aldrig svikande intresse för klubben och sin ihärdiga agitation för socialdemokratis idéer har hon tillfört klubben många medlemmar. Hade vår rörelse många sådana medlemmar, skulle mycket te sig annorlunda.

På kamratmötet förekom vidare musik, kaffeservering och unison sång. En redogörelse för arbetet inom barnvårdsnäm-

Maria Agrell 50 år.

Den 17 april fyllde en av Ängelholms kvinnoklubb mest intresserade medlemmar fru Maria Agrell 50 år. Tidigt på morgonen uppvaktades hon av klubbens styrelse, som överlämnade en gåva från klubbkamraterna samt genom sång och tal önskade henne all lycka och välgång. Senare på kvällen voro klubbkamrater och vänner inbjudna till fru Agrells trevliga hem.

När kvinnoklubben för 10 år sedan bildades var fru Agrell en av de första som ingick i densamma och har i 9 år tillhört dess styrelse. När barnvårdsnämnden här blev till insattes hon som ledamot i denna och tillhör den fortfarande, i fattigvårdsstyrelsen har också fru Agrell nedlagt ett intresserat arbete.

Många sådana intresserade kvinnor behövd kvinnorörelsen och partiet.

E. E—n.

derna lämnades av fru Esther Beckman. Fru Stina Ekberg erinrade i ett kort anförande om den stora betydelsen av kvinnornas organisationsarbete samt önskade klubbens lycka i fortsättningen.

I samband med kamratmötet var med anl. av Internationella kvinnodagen ett offentligt fredsmöte anordnat, som samlat rätt talrik publik, varvid förekom sång, musik och deklamation samt föredrag av fru Stina Ekberg. Ref.

Från Flén.

Fléns soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 12 febr. Inkomster och utgifter ha under året balanserat på kr. 401:90. Under året ha hållits 10 ord. möten. Medlemsantalet vid årets slut 19, på årsmötet ingingo 5 nya medlemmar. Morgonbris har försålts i 300 ex. Fem av klubbens medlemmar ha deltagit i en av platsens A. B. F.-avd. anordnad studiecirkel i kommunalkunskap. Ett föredrag har anordnats och ett samkvämsmöte, då partikamrat Karl Örn redogjorde för barnvårdsdagarna. Inom de olika kommunala institutionerna är klubben representerad. Klubben har även varit representerad vid distriktets årskonferens, arbetarekommunens och kretsens möten samt Folkets hus-föreningens möten. Styrelse 1929: Fruarna Alfhild Gustafsson, ordf., Berta Karlsson, kassör, Edit Geschvind, sekr., Selma Lindblom, v. sekr., och Signe Ahlund, v. ordf. Kommissionär för Morgonbris Karin Andersson. Alla möten ha under året varit väl besökta och präglade av god kamratanda. A. G.

Från Robertsfors.

Kvinnoklubben i Robertsfors höll 24 febr. årsmöte.

Medlemsantalet utgjorde vid årsskiftet 17. Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 419:13 med en behållning av kr. 55:92. Till valagitationen har klubben anslagit kr. 106:25. Av tidningen Morgonbris har försålts 345 ex.

Styrelse 1929: fru Anna Forsberg, ordf., fru Hanna Johansson, kassör, fru Edla Lindström, sekr., fru Emma Brändström,

Aktiebolaget Arbetarnes Tryckeri

FOLKETS HUS, STOCKHOLM

TEL.: 2276, Norr 4043

*

Rekommenderar sig till utförande av alla slags trycksaker

*

Moderna stilar

Snabbt utförande

Moderata priser

v. ordf., samt fröken Thea Öhman, v. sekr. Kommissionär fru Agnes Flink.

I anledning av den förestående kvinnodagen beslöts att ordna en sådan med fredsföredrag av eventuellt komm. Degerman.

Klubben beslöt att representera vid den förestående distriktskonferensen och vid kretsens årsmöte.

Vid mötet behandlades dessutom en del inre organisationsfrågor.

Arbetet har präglats av intresse och samförstånd och det är vår önskan att klubben skall vinna än flera arbetarkvinnor för socialdemokratin.

Med kamrathälsning till alla Sverges organiserade arbetarkvinnor. Ref.

Från Ankarsrum.

Ankarsrums soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte i febr. 16 möten, därav 4 extra, ha hållits samt 11 symöten, varvid arbeten förfärdigats till försäljning, som inbringat 177 kr. Genom kvinnoklubbens inverkan har en aftonskola inom samhället kommit till stånd. Klubben har hållit sommarfest med ett agitationsföredrag av fru Sigrd Gillner-Ringensson. Ämnet var: Kvinnorna inför valen.

Vid höstens riksdagsmannaval deltog klubbens medlemmar på ett energiskt sätt medelst husagitation samt spridning av vallitteratur och Morgonbris valnummer. Till valfonden anslags 50 kr. Till en sjukkamrat har anslagits medel samt gjorts insamling.

En kaffefest har hållits för pensionärer i ålderdomshemmet samt en julfest för

KAFFE

i parti och minut köpes bäst och billigast från Handelsfirman HERMES, Birger Jarlgatan 71, Stockholm. Tel. N, 116 74. 4 1/2 kg. fraktfritt. Agenter ant. (Begär prislist.) (Aberopa denna tidning.)

Liten familj

blir inte stor om man i god tid gör sina inköp hos oss. Upplysningsbroschyrer och prislista mot 45 öres porto. Privat avsändare om så begäres.

Nils Adamsson,

Jakobsgatan 22, Stockholm I.

ATELIER HERTHA

utför konstnärliga arbeten i läderplastik, lämpliga till presenter, såsom Skrivunderlägg och Portföljer, Plånböcker, Bok- och Telegrampärmar, Damväsor m. m.

DROTTNINGGATAN 88 B¹ STOCKHOLM - Tel. Norr 3036. Elever emottages även.

Rådfrågningsbyråer.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinno-
distrikts rådfrågningsbyrå för möd-
rar. Doktor Gärda Lidfors av Geijer-
stam, Götabergrsgatan 26, Göteborg.
Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl.
11 f. m.—1 e. m.

de gamla här på platsen. Av Morgonbris
har försålts 555 ex. Medlemsantalet var
vid årets slut 25.

Av ämnen som varit föremål för diskus-
sion må nämnas: Kvinnans rätt till stats-
tjänst, Nöjeskultur, Fri tandvård inom sko-
lan samt studiecirkelefrågan.

Inkomster och utgifter ha balanserat på
kr. 691: 06.

Styrelse 1929: ordf. Ingrid Eriksson, kas-
sör Cicie Melin, sekr. Cicie Nilsson, v.
sekr. Olga Karlsson och v. ordf. Hedda
Larsson. Kommissionär Gertrud Karlsson
med biträde av Maja Mattsson och Olga
Karlsson.

Mötena ha präglats av bästa stämning.
Sång, musik och uppläsning ha oftast före-
kommit. Sammanhållningen har alltid varit
kamratlig. Med hälsning till klubbarna
landet runt. *Ref.*

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska
kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges
Socialdemokratiska Kvinno-
förbund.

Redaktör: Signe Vessman, Tel.
Norr 244 36. Upplandsgatan 85,
Stockholm.

Expedition: Upplandsgatan 1,
3 tr. Tel. Norr 288 86. **Post-**
giro n:r 50196.

För annonsavdelningen:
Astrid Johansson, Upplands-
gatan 58 A. Tel. Vasa 158 38.

Prenumerationspris:
Helt år kr. 3:—, halvt år kr.
1:50; lösnnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre,
textsida 40 öre pr mm.

Sv. Soc.-dem. Kvinnoförbund.
Ordf. Signe Vessman. Tel. Norr
244 36. Expeditionsförare: Gulli
Bergman, Upplandsgat. 1, 3 tr. ö. g.
Tel. Norr 288 86. **Postgiro 50197.**

Stockholms läns soc.-dem. kvinno-
distrikt.

Adr.: Ordf. Sara Andersson, Igelboda. Tel.
Ektorp 18. Kassör fru Gerda Bergstrand,
Bromsten.

Sthlns Allm. Kvinnoklubb
(soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a män-
dagen i varje månad kl. 7.30 e. m.
Obs! Lokal i O-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb
(soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde
1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i
lokalen Kocksgatan 24, sal C, i. p. g. n. b.
Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65,
3 tr., Stockholm. *Styrelsen.*

Södermanlands Enskilda Bank

Solidarisk Bank.

Kontor i Stockholm:

Grundad 1865.

Regeringsgatan 18,
Hornsgatan 66 A,

Norrlandsgatan 2,
Slussplan 1-3,

Humlegårdsgatan 7,
Kungsgatan 60,

Barnhusgatan 16,
Odengatan 52. T

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING

Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris **Dam- & Barnkoftor.**

Dam- & Barnunderkläder.

Extra starka barnstrumpor.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb
sammanträder 2:a fredagen i varje månad
kl. 7.30 e. m.

Ordf. fru Vilma Eriksson. Tel. Kungsh.
12 44.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb
har ord. möte 1:sta onsdagen i varje må-
nad Torsgatan 42, kl. 7.30 e. m.

Uppbörd och inskrivning varje möte.
Obs! Ändrad lokal. *Styrelsen.*

S:t Görans soc.-dem. kvinnoklubb
håller möte 1:sta torsdagen i månaden kl.
7.30 e. m.

Ordf. fru Jenny Larsson, Arbetaregatan
21. Tel. Kungsh. 97 89.

Föreningen för hembiträden i
Stockholm

håller möte varje torsdag kl. 8.30 e. m. i
Studiehjernet, Drottninggatan 88, 1 tr.
Styrelsen.

Enskede soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte 1:sta måndagen i varje må-
nad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Källvägen.
Ordf. fru Lotten Olsson, Graningegr. 5,
Stureby. Tel. 36.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram
2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m.
Ordf. fru Anna Forss, Billesholms gruva.
Sekr. fru Ida Ludström, Ljungsgård, Bil-
lesholms gruva. *Styrelsen.*

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 1:sta onsdagen i varje
månad kl. 7 e. m. i Folkets Hus lilla sal.
Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8
e. m. i Arb.-föreningens H-sal.
Styrelsen.

Göteborgs östra soc.-dem. kvinno-
klubb

håller möte 3:dje tisdagen i varje månad
kl. 8 e. m. Lokal Bondegatan 14.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra onsdagen i månaden kl. 8
e. m. i Folkets Hus B-sal. *Styrelsen.*

Malmö soc.-dem. kvinnoklubb

håller ord. möte första torsdagen i varje
månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, sal 7.
Ordf. fru Bothilda Hansson, Norra Vallga-
tan 118. Korresp. sekr. fru Martha Lars-
son, Sorgenfriväg. 7 a. Tel. 10 06.

Mjölby soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 3:dje måndagen i
varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.
Ordf. Hanna Nygren, Box 31, Mjölby.
Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 2:dra mänd. i varje månad kl.
7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal. Ordf. fru
Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta tisdagen i varje månad
kl. 8 e. m. i Huvudsta och Hagalunds Fol-
kets Hus omväxlande. I dec. hålles mötet
i Huvudsta. *Styrelsen.*

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje
månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.
Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta onsdagen i varje månad
kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal.
Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möten 2:dra måndagen i
varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus.
Ordf. fru Anna Ericsson, Folkets Hus. Tel.
2 37. *Styrelsen.*

Tillberga soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möten 1:sta och 3:dje män-
dagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets
Hus.

Turebergs soc.-dem. kvinnoklubb

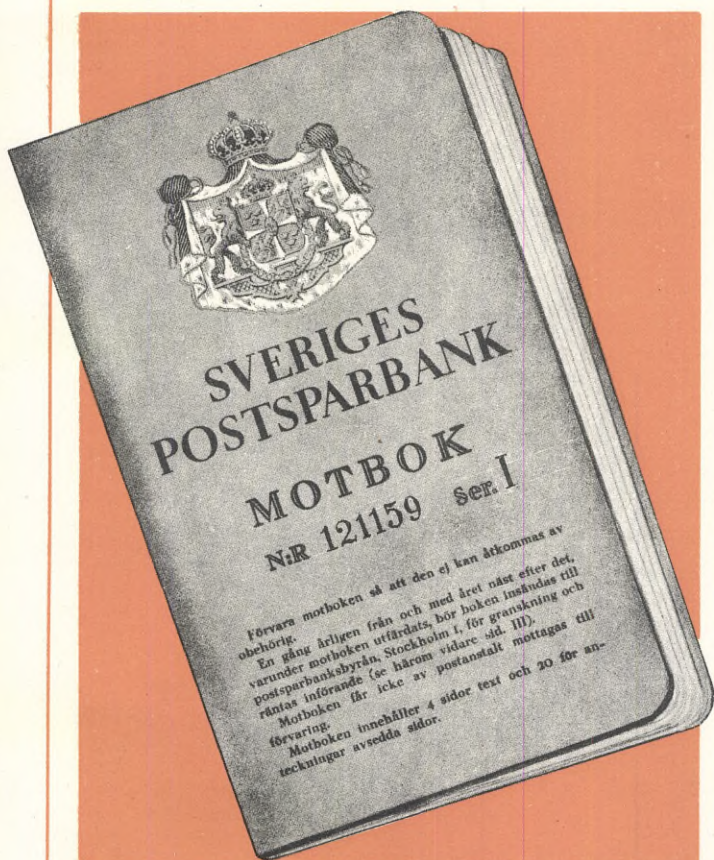
håller möte 2:dra måndagen i varje månad
kl. 8 e. m. i gamla skolan. Ordf. fru Anna
Ahlzen, Tureberg. *Styrelsen.*

Väsby soc.-dem. kvinnoklubb

håller ordinarie möte 2:dra tisdagen i varje
månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Ordf. fru
Greta Hagström, Löteberg, Uppl. Väsby.
Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb

håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl.
7.30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gärda.
Styrelsen.

S PARA I ÅR -
RES NÄSTA ÅR!

När tåget stannar;

stannar det i de allra flesta fall vid ett avdelningskontor till postsparbanken.

NÄR NI UNDER FÄRDER OCH VANDRINGAR

kommer fram till »bebyggda trakter» kan Ni vara förvissad om, att det i allmänhet ej är långt till närmaste postanstalt.

Det finns nämligen nära 4.000 postanstalter spridda över hela landet!

VEM ÄR »JAG»?

När Ni kvitterar ut pengar på postsparbanksboken, och när Ni hämtar kontanta medel eller värdeförsändelser från posten och för övrigt *alltid* när Ni måste styrka Er identitet, *såväl inom som utom Sverige*, är *postverkets identitetskort* bekvämast och bäst.

För endast 50 öre

kan Ni få en dylik legitimationshandling utfärdad genom att gå in på närmaste postkontor och medtaga Edert prästbetyg samt ett s. k. passfotografi.

Samma postsparbanksbok

gäller vid alla postanstalter och utan föregående uppsägning, direkt vid anfordran, utbetalas intill 300 kronor. Då postsparbankens avdelningskontor dessutom i regel äro öppna större delen av dagen, även några timmar under sön- och helgdagar, kan Ni praktiskt taget när som helst och var som helst taga ut pengar på Er postsparbanksbok.

Postsparbanksboken är således ett utmärkt bekvämt och säkert resekreditiv inom Sverige, och postsparbanken erbjuder stora fördelar för den som praktiskt och ekonomiskt vill förvalta och förvara pengar avsedda för löpande utgifter. Om Ni också ej är så ekonomisk, som den amerikanske mångmiljonär, vilken aldrig hade mer kontanter i fickan än 50 cents för att icke förlora ränta, så ser Ni givetvis gärna att Edra pengar förräntas i möjligaste mån, och likaledes sätter Ni helt säkert värde på att under alla omständigheter ha Edra slantar i tryggt förvar.

När det gäller resor finns det en ytterligare och för de flesta kanske ej så öviktig detalj, som även kan lösas genom postsparbanksboken, nämligen anskaffandet av *reskassan*. *Sätt varje månad in ett lämpligt belopp på Eder postsparbanksbok och när semestern kommer, behöver Ni ej ha några bekymmer för respengarna!* Det finns en klubb, Reseklubben Jordan Runt, som bl. a. tagit till sin uppgift att för medlemmarna underlätta och undanröjda de ekonomiska svårigheterna för realiserandet av rese- och semesterplaner just genom postsparbanksboken och systemet *»spara i år — res nästa år.»* Helt säkert har klubben stora förutsättningar för att bliva populär, i synnerhet bland ungdomen.